ROEL DIJKSTRA

FUTBOLCU 2

ALFA Yayınları

3000 TL
Kdv dahil

YAZAN : ANDRIES BRANDT
ÇİZEN : JAN STEEMAN

ALFA GRAFİK SERİSİ 3

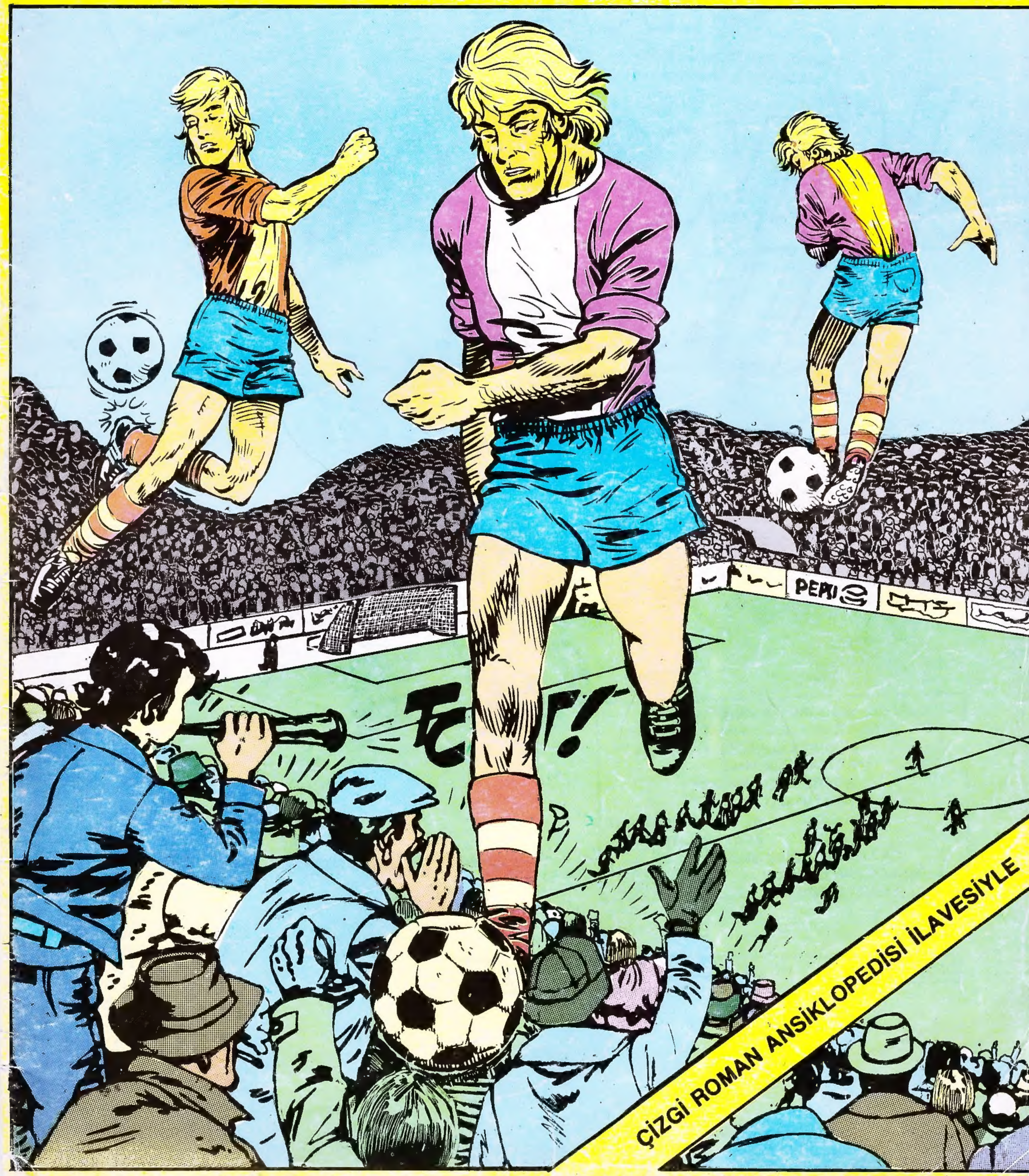

TEKS
ESKİ KİLİSE EFSANESİ
26
ÇIKTI

ALFA GRAFİK SERİSİ 3

ROEL DIJKSTRA

yazan: ANDRIES BRANT
çizen: JAN STEEMAN

BAŞARININ BEDELİ

Sahibi: M.TURGUT SAĞIROĞLU
Müessese Müdürü: GÜL. F.SAĞIROĞLU
Yazı İşleri Müdürü: LÂLE GÜCÜM
Baskı: ALFA MATBAASI
Film İşleri: ÇALİ GRAFİK
ÇEKİM OFSET
Telefon: 526 90 74 - 75
Fax: 527 10 32
Adres: ŞEHZADEBAŞI CAD.
DARÜLELHAN SOK. NO: 3
BEYAZIT/İSTANBUL

© 1991 BIG BALLOON B.V. Holland

manlı, renkli pazar ilaveleri vermeye başladıkları yıllar.

Hoş Memo, Kaptan Edi Büdü, Dedektif Nik, Steve Canyon, Nat Pinkerton, Dick Tracy, Mandrake; Edgar Rice Burroughs'un nefis çizimli Tarzan'ı. Bu Tarzan'ın yerli parodisini Suat Yalaz aynı adla çizgilediydi. Sonra da, o çizgiler zaman içinde, "Karaoğlan"a dönüştüydü, Orta Asyalı cengaverin serüvenlerine. 63'lü yıllardı. Daha sonra bir moda gibi, Orta Asyalı savaşçı tiplemesi benzer çizgilemelerle tüm basını, ve yıllar boyu, doldurdu durdu. Kaan, Ogan, Kızıltuğ, Akbulut, Alptekin, Tarkan, Tolga, Bahadır, Baytekin, Malkoçoğlu, Kara Murat vb... Diziyi sürdürüyorum. Uzaklardan Kara Maske, Kızıl Maske, Maskeli Süvari tozu dumana katarak geçiyor, derken, Buffalo Bill, Koca Teks filan Amerikan tarihinden çıkıp geçide katılıyor. Tom Miks, Teksas'ın yayını çok daha sonraları. Yayın rekorunu ilk kıran kovboy ise, kuşkusuz 1951 doğumlu "Pekos Bill" olmalı. Ona alternatif olarak, bir grup çizer Köroğlu'nu çizgilemişlerdi. Biri yazıyor, biri çiziyor, biri boyuyor, biri de Köroğlu'nun yeleğindeki işlemeleri yapıyordu. O da Pekos Bill gibi ata biniyor, kötülerle savaşıyordu. Ama, nedense o tutmadı ve yayını sürdürülemedi. Hoş Memo'nun çizeri Al Capp ile Tarzan'ın çizeri Burroughs'un birlikte çizdikleri, kahramanı bir genç kız olan, "Nilüfer" çizgi-romanı zamanında çok sevilmişti. Daha sonra, Bedri Koraman "Cicican" adıyla benzer bir romanı özenle bir süre çizdi. "Güngörmüş Ailesi" ve "Fatoş"daki tiplemelerin yerlilerinden oluşan "Bizimkiler"de aynı gazetede yayınını sürdürüyor. Walt Disney'in Miki'leri, Vak Vak'ları, Boncuk'ları vb... "Kahraman Prens", çizgileri çok imrendirici olan ve kuzey ülkelerinin tarihini konu edinen ilginç bir diziydi. "Yüzyıl Uyuyan Adam" adıyla yayınlanan yerli bir çizgi-roman, bizde de yapılabiliyormuş, diye koltuklarımızı kabartmıştı. Yazık ki, çizerinin adı aklımdan çıkmış. Sururi'nin "Canbaba"sı, Ratip Tahir Burak'ın kıvrak fırçasından tarihi romanlar, "Koca Yusuf", "Barbaros" vb... Altan Erbulak'tan "Istırabın Gölgesinde/Cafer ile Hürmüz", Mıstık'tan "Taş Devri", Oğuz Aral'dan "Hayk Mammer", "Hafiyesi Mahmut" vb... Faruk Geç'in akıp giden romantik çizgileri. Ve Turhan Selçuk'un kendine özgü yapısıyla ünlü "Abdülcanbaz"ı.

Günümüz çizgi-romanlarını, comix'lerini yazıp dökmek zor, sanırım bu bir başka yazının konusu olabilir, olmalı da. Ne var ki, bu yazıyı genç çizer Necdet Şen'in "Hızlı Gazeteci"sini anarak bitirmek hoşuma gidecekti, ben de öyle yapıyorum

2

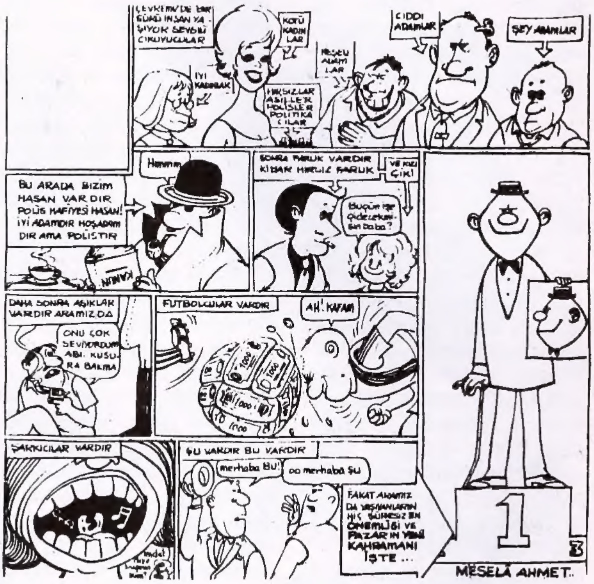

3

1

4

5

ONLARIN ÜZERİMİZE GELMELERİNİ BEKLEYECEĞİZ... VE KONTRATAKLARLA KANATLARDAN İLERLEYECEĞİZ...
"KANATLARDAN GETİRİLEN TOPLAR, EN ZOR, EN KATI SAVUNMAYI BİLE KOLAYLIKLA AŞABİLİR...„
"EN İYİ SAVUNMA, KARŞI HÜCUMA GEÇMEKTİR...„
"ÇOK SERİ HAREKET ETMEK ZORUNDAYIZ...„
"KALEYE ELVERDİĞİNCE YAKLAŞMALIYIZ...„
"KALECİ ÖNE ÇIKIYOR VE...„
"...ÇOK GÜZEL! ROEL KALECİYİ DE ÇALIMLIYOR...„
"...GERİSİ KOLAY İŞ...„
1

zim basınımızda da kendine özgü bir tadla yıllarca izlenen bir çizgi-romandı. Bu tadı Al Capp'ın olağanüstü çizgisi kadar romanın yine olağanüstü Türkçe çevirisi de getiriyordu. Hoş Memo bir ABD eleştirisiydi. Yoksul kırları, para babası kapitalistleri, gangsterleri, devlet başkanları, devleti yücelten vatandaşları, askerleri, polisleri ve Rus korkusu ile tüm Amerikan toplumunu dalgaya alan bir çizgi-romandı. Hoş Memo'nun evlenmekten kaçışı, romanın temel motifini oluşturuyordu. Ve birgün Hoş Memo, romanda evlenince ünlü "Life" dergisi olayı kapak konusu yaparak duyurmuştu.

"Superman" 1938'lerde çizgi-romanda, yerinde bir deyimle olağanüstü bir buluş ve etkisi bugünlere kadar süregelen, yeni bir akımın başlangıcı olmuştu. Ama, Superman'ın dünyayı yerinden oynatan o müthiş gücü, ne yazık ki, aynı dünyayı II. Savaş'ın karabasanından koruyamayacaktı. Ama, çizgi-roman, Hitler'e karşın, savaş boyu yine de çizildi. Savaş sonrası ise, çizgi-romanda bilim kurgu (science-fiction) artık egemen bir akım olarak beliriyordu. İnsanlar savaşla bir daha karşılaşmamak için, onu kurgu-romanların uzay boşluğuna atıyorlar, iyi de ediyorlardı. ABD'nin çizgi-romandaki bu ağır basışına ilk güçlü tepki, II. Dünya Savaşı sonrasında Belçika'-dan geldi. Çizgi-roman "Tintin" ile Avrupa da yine yeryüzüne indi. Bizdeki okunuşu ile Tenten'in ülkemizde de pek çok tiryakisi olmuştu.

Çizgi-roman türü yayınların tümü için "Comics" sözcüğü ilk kez işte o yıllarda kullanılmaya başlandı. Ve yine o sıralarda çizgi-romanda izleyicide beliren doygunluk sonucu komik, renk değiştirmeye yüz tuttu. Korku, dehşet, vahşet çizgi-romanlarda baş köşeye geçti, oturdu. Oturunca da, çizgi-romanın gençler üzerindeki zararları konuşulmaya başlandı, hem de nerede, ABD Senatosu'nda. Ardından kısıtlamalar, denetlemeler geldi. Derken, çizgi-roman, bir dizi yayın kuralına bağlanınca, ortalık sudan şeylere kaldı. Sanırım, ABD'de Schulz'un "Peanuts" çizgi-öyküsünü ayrı tutmak gerekecek. Öyküdeki kocakafa kahraman "Charlie Brown"un adıyla bilinen ya da ülkemizde olduğu gibi, öykünün sevimli köpek kahramanı "Snoopy"nin adıyla tanınan bu ilginç dizi, duyarlı yorumu ve duyarlı çizgileri ile gerçekten ayrı bir yere konulmalıdır. Altmışlı yıllara gelindiğinde, bu kez Fransa'da gülmeyi unutmayanlara seslenen ve tarihle dalgasını sürdüren bir roman çiziliyordu: "Astérix".

Ne olursa olsun, kısıtlamalar, denetlemeler, kurallamalar çizgi-anlatım organizmasını sünepeleştiriyor. Ama bir yandan da bunlara karşı çıkma dürtüsünü kamçılıyordu. Altmışlı yıllarda ABD'de korsan çizgi-roman yayınları düzenin dışına taşıyor ve korkunun, dehşetin yanına iğrençliği, pornoyu, her tür duygu sömürüsünü de ekleyerek etkili olmayı deniyor. Genel tanımlama için bir harf daha eksiliyor ve bu kere "Comix" deniliyor. Düzenin dışına çıkmanın yumuşak yoluna da Çiçek Çocuklar (Hippy) deniyordu o sıralar. Onların dünyaya bakışı, doğal olarak, çizgi-anlatıma da yansıyordu. Giderek, uzaylı, şiddetli, çiçekli, pornolu bir bulamaç, çizgi-roman olarak günümüze kadar ulaşıyor, yayılıyor. Ama, yine de arı, duru olanlar eski etkilerini sürdürüyor gibidir.

Çoğunlukla çizgi-romanlar yalındır ama ilginçtir de; düşseldir ama gerçek gibidir de; heyecan vericidir ama güvenlidir de. Anlatımda çok bilinen bir şemayı uygularlar. Önce bir denge, bir düzen vardır, sonra bozulur, kötüler bunu bozar. Roman kahramanı kötü ile çatışmaya girer, bu tüm romanı dolduran bir serüvene yolaçar. Kahramanımızın şansı ve çabaları sonucu, kötü altedilir, denge, düzen geri gelir. Ya da sevgi, sevda engellenir ve bunalım başlar. Umut ve umutsuzluk arasında gidip gelmelerle dolan roman, yeniden sevgi ve mutlulukla sonlanır. Bunun böyle olduğu bilinse de, kalemden kaleme renklenip çeşitlenerek bize ulaşan çizgi-romanları izlemek ve acaba yarın ne olacak sorusunun insanın içini pırpırlayan heyecanına takılmak öyle kolay kolay vazgeçilebilecek tutkulardan olmasa gerek diyorum.

Günümüzde bu tutkunun yerini ister istemez, biraz, televizyon dizileri almış gibi geliyor bana. Ama, eski yıllardan bu yana tutkuyla izlenen çizgi-romanları da, iyisiyle kötüsüyle, yerlisi yabancısıyla, şöyle dizi film gibi gözümün önünden geçirirken, yakalayabildiklerimi buraya yazıp sıralamaya çalışsam, yine ellili yılların başları yoğunluk kazanıyor. Şu, gazetelerin bol çizgi-ro-

8

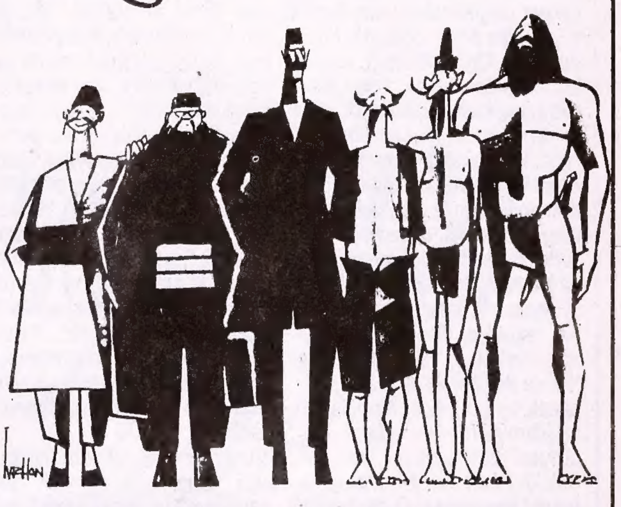

9

10

"VİGİLANTE YÖNETİCİLERİ DE BU MAÇI İZLİYORLARDI...,"
BÖYLE Gİ-DERSE MA-ÇI ALACAK-LAR.!.
BİRİNCİ KÜ-MEDE ONLAR-LA MÜCADE-LE EDECE-ĞİZ...
ONLAR DA BİZİM GİBİ ŞAMPİYON-LUĞA OYNA-YACAKLAR SANIRIM.
"LEIDRECHT'LİLER SEVİNÇ İÇİNDEYDİLER..,"
"MAÇI 1-0 KAZANMIŞ-LARDI...,"
ŞİMDİ NE YAPACAĞIZ, BAŞKAN?
YILDIZLA-RINI, DIJKS-TRA'YI TRANS-FER EDECE-ĞİZ!
DÜRÜST BİRİNE BEN-ZİYOR...ONA PARA MI ÖNERECEK-SİN?
HAYIR, ÖNCE KONUŞUP, ONA İHTİYACIMIZ OLDU-ĞUNU SÖYLEYECEĞİM. SONRA GÖRÜŞÜRÜZ...
BAŞA-RILAR...
ÖNCE CÜZDANI-MA BİRAZ PARA KOYUP, ONUN YO-LUNA BIRAKA-CAĞIM...
İŞTE GELİ-YOR!
BALIK OL-TAYA TAKIL-DI..!
PARA HER KAPIYI AÇAR...!
BİR CÜZDAN... İÇİ PARA DO-LU!
BİR ŞEY Mİ ARIYOR-DUNUZ?
EVET, CÜZDANI-MI DÜŞÜRDÜM. BURALARDA BİR YERLERDE OL-MALI...!

1-2 Cumhuriyet'in 1980'lerdeki büyük çizgi-roman hamlesinin öne çıkan isimlerinden **Piyâle Madra**'nın **Piknik**'i. Hayli ekonomik çizgilerle güncel yaşantıdan çok soyutlamalara ağırlık veren bant'ta "tipleme"ler yerleşmiş görünüyor.
3 Maymunların **Tarzan**'ı. Edgar Rice Burroughs'un "Avrupa ya da Batı etnosantrizmi ile malûl" olmakla adamakıllı eleştirilen romanı, belki de dünyanın en popüler çizgi-romanına dönüştürüldü, sayısız filme konu oldu. Resimde, **Russ Manning**'in çizgileriyle Tarzan.
4 Çizgi-roman tarihinin kilometre taşlarından bir diğeri: **Al Capp**'ın **Li'l Abner**'ı. Türkçe'deki adıyla Hoş Memo'nun maceraları Türkiye'de 1950'li ve 60'lı yıllarda Vatan gazetesinde yayımlanmış ve kuşakları etkisi altına almıştı. Çizer Capp, 1977'de, "Hoş Memo"nun yayınına son verdi ve kendisine bir "mirasçı" da bırakmadı.
5-6-7 Peanuts. Dünyanın belki de en ünlü çizgi-romanı. **Charles Monroe Schultz**'un tasarladığı, metnini yazdığı ve çizdiği bant 40. yaşgününü geçenlerde kutladı. Çok ayrıntılı ve gelişkin tiplerin yer aldığı Peanuts'ta, yalnız Amerika'nın değil, dünyanın dörtbir köşesinde yaşanan insanlık durumları keskin ve duygulu bir yaklaşımla hicvediliyor.
8 Astérix. **Goscinny ile Uderzo**'nun yarattıkları(1959) "tarihî" Galya kahramanlarının maceralarını bilmeyen yoktur.
9 Uluslararası kimliğe sahip çizer **Turhan Selçuk**'un **Abdülcanbaz**'ını da Türkiye'de bilmeyen yoktur herhalde. Selçuk, yüksek bir stilizasyon düzeyini gösteren çizgileriyle bu renkli Abdülcanbaz tablosunu dergimiz için özel olarak gönderdi.
10 Cumhuriyet "takımı"nın yetenekli çizerlerinden **İsmail Gülgeç**'in, Yaşar Kemal'in ünlü yapıtından uyarladığı **İnce Memed** çizgi-romanı çeşitli Avrupa ülkelerinde yayımlandı. Gülgeç'in ayrıntılı "mekân araştırması" yaptığı çizgi-roman'dan bir sayfayı ilk kez Arredamento-Dekorasyon yayımlıyor.

1
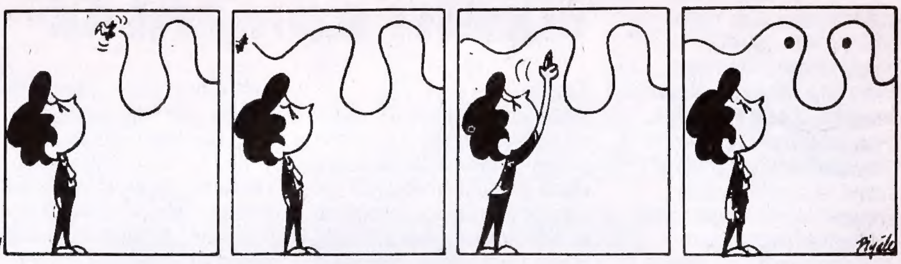

2

3
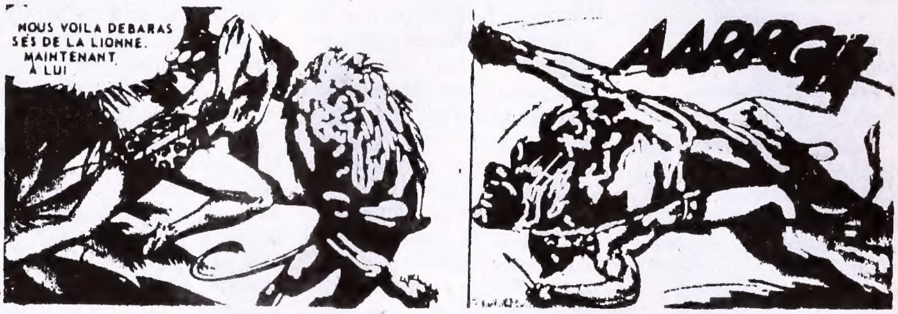

4

5

6

7

BU MUYDU CÜZDANINIZ?
AH, EVET...
BU ÇOCUĞU KANDIRMAK KOLAY OLMAYACAK...
BUYURUN.
BU ZAMANDA SENİN GİBİ DÜRÜST İNSANLAR KALMADI... SANA ÖDÜL OLARAK PARA VERECEĞİM!
BUNA HİÇ GEREK YOK...
İTİRAZ İSTEMEM... ÖNCE ŞU KAHVEDE BİR ŞEYLER İÇELİM...
AA... PATRON!
BU, DEVA HOLDİNG'İN SAHİBİ DEĞİL Mİ?
İYİ GÜNLER...!
ÇOK KUŞKUCU BİRİNE BENZİYOR...!
ASLINDA ÇOK İYİ BİRİ... AMA YANINDA ÇALIŞMAKTAN SIKILDIM!
AL ŞUNU...!
YOO... OLMAZ!
HAYIR ALACAKSIN... SENİN HAKKIN BU!
İŞİNDEN SIKILDIĞINI SÖYLEMİŞTİN... SENİN GİBİ DÜRÜST BİRİNE İHTİYACIM OLABİLİR...
EHLİYETİN VAR MI? BİR KAMYONET SÜRÜCÜSÜ GEREKLİ BANA...
EVET, VAR!
O SIKICI YERDEN KURTULUYORUM!
AL, BU KARTVİZİTİM. YARIN OFİSİME GEL, GÖRÜŞELİM.
TAMAM. YARIN GELECEĞİM.

ÇİZGİLİ ROMANLAR

Tan Oral

Hitler, çizgi-romandan hoşlanmazdı. Mitterrand onu çağın gerçeği sayıyor ve bir yazın türü olarak gördüğünü söylüyor. Bu çelişkili bakışlar, çizgi-romanın ilk yıllarından bu yana hep sürer gider. Çizgi-roman okumanın zararlı olduğunu babalarından dinleyerek, ama yine de onları okumazlık etmeden büyüyen bugünün babaları, şimdi çocuklarına bu konuda neler diyorlar acaba? Belki ayrı şeyler söylüyorlardır: Ama, biz çizgi-roman okuduk ve çok zarar gördük, diyeni sanmam ki bulunsun. Kaldı ki, zaman içinde çizgi-roman okurunun üst yaş sınırı da çok yukarılara çıktı. Günümüzde bir başbakan (Turgut Özal) Red Kit okuduğunu açıklarken keyif duyduğunu gizlemiyor artık. Ülkemizde aransa belki daha eski bir, iki örnek bulunabilir; ama, çizgi-romanın şöyle niteliğine uygun coşkulu biçimde yayınlanmaya ve okunmaya başladığı yıllar, ellili yıllardır. Bugünün yetişkin kuşağı biraz da çizgi-romanlarla büyümüştür denebilir.

Herşeyi mağara duvarlarından başlatmayı sevenler için, biraz düş kırıklığı olacak ama, ne çare ki, çizgi-roman bir basın sanatı olarak XIX. yüzyıl sonlarında ABD'de görülmeye başlar. İlkin çizgi öykü biçimindedir, giderek romanlaşır.

Çizgi-romanın, her zaman, süren giden bir öyküsü ve karakterleri, genellikle romana adını veren bir kahramanı vardır. Konuşmalar resmin içinde yer alır. Sözlerin konuşan kişinin ağzından çıkıyormuş gibi yazılmasına ve resmin içine öyle yerleştirilmesine özen gösterilir. Bu işi "konuşma balonu" ile çözümlemek artık gelenekselleşmiştir. Zaman içinde, yaşamın görsel yanı ile birlikte sesli sözlü yanı da çizgi-roman içinde gelişerek ona zenginlik ve yeni boyutlar kazandırmıştır. Konuşmanın yanısıra, düşünme ve iç açıklamalar, sevinme, endişelenme, şaşırma ve öfkelenme gibi işaretler oluşturarak, kolaylıkla izleyicisine ulaşabilmektedir.

Evet, XIX. yüzyıl sonlarında ABD'de büyüyüp çoğalan gazeteler, okuyucu kapmak için yenilik peşinde koşarken ve pazar eklerini çekici kılmanın yollarını ararken çizgi-romanın ilk örneklerini de yayınlamaya başlarlar. İleriki yıllarda adına çizgi-ödüller konacak olan ünlü gazeteci Pulitzer, The World adlı gazetesinde yine hemen ünlenecek olan "Yellow Kid" çizgi-romanına yer vermeye başlar. Ama, bence çizgi-romanda ilk büyük kahraman olma onuru yine de kaçınılmaz biçimde kedi'lerindir. "Çılgın Kedi" (Krazy Kat) XX. yüzyılın ilk yıllarında, her türlü otoriteye karşı ilk isyan bayrağını açmış ve onu çizgi romanın romantik doruklarına dikmiştir. Onunla aynı yıllarda, 1910'larda doğan ve hemşerisi olan başka bir kedi kahraman "Felix the Cat"in ünü ise bizlere kadar ulaşmıştı. Onun çizgisini "karakedi" adıyla anımsayanlar çıkacaktır. Yine eskiler, başında soru işareti biçiminde tek tel saçı ile "Prof. Nimbus"u, belki "Tektel Amca" adıyla, Gece Postası ya da Cumhuriyet gazetelerinden hatırlayacaklardır. "Prof. Nimbus" ABD'den sonra Avrupa'da çizilen ilk başarılı örneği oluşturuyordu. Ülkemizde de çizgi-öykü ve çizgi-romanlar, ellili yılların başında, gazetelerin pazar ekleri ile yoğun biçimde yaşamımıza girmişti.

Başlangıçta çizgi-romanlarda, kahramanlar, şansları her zaman yaver giden, böylece dünyayı ve insanları tehlikelerden kurtaran kişilerdi. Zamanla gerçekçi yanları daha ağır basan çizgi-öyküler de ortaya çıktı. Okuyucular da çocuklarla sınırlı olmaktan çıkıp, ailenin tüm kişilerine doğru yayıldı. Aile de çizginin baş konusuydu artık. İşte ülkemizde de iyi tanınan ABD çıkışlı "Fatoş ve Basri", "Güngörmüş Ailesi", "Taş Devri" 1930'lu yılların ilk örnekleridir. Ama, yine de, "serüven", çizgi-romanın başlıca niteliği olma serüvenini hep sürdüregeldi. İşte, "Tarzan" ve şu günlerde beyaz perdede ilginç bir uyarlamasını izlediğimiz "Dick Tracy" yine 30'lu yıllardan günümüze kadar ulaşan ünlü çizgi-romanlar. Dick Tracy'nin kolundaki "hem saat hem radyo" o günler için ilgi çeken bir fanteziydi. Fötr şapkası ve köşeli çenesi ile polis Dick Tracy öylesine toplumu etkileyen bir çizgi-roman olmuştu ki, Ali Capp "Hoş Memo" (L'il Abner) adlı çizgi-romanının içinde, onun yine çizgi-roman parodilerini "Doğrucu Davut" adıyla yıllarca sürdürmüştü.

"Hoş Memo" ellilerden sonra, bi-

7

8

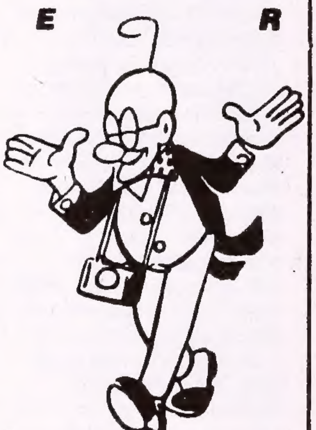

9

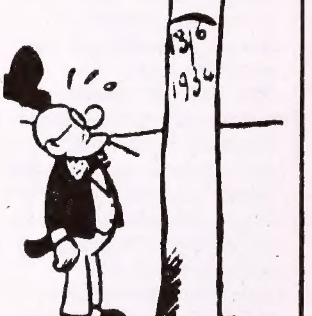

10

*1 "Entelektüel" çizgi-roman'ın en başarılı ve keskin örneklerinden biri Fransız kadın çizer **Claire Bretécher**'in kaleminden çıktı: **Frustrés***

*2 Kanadalı **Trudeau**'nun "**Doonesbury**"si de Amerikan sosyal ve siyasal hayatını acımasız biçimde neşterleyen bir "radikal" çizgi-roman. (Çıkış tarihine dikkat: 1968!)*

*3 **Milo Manara**'nın kahramanı **Giuseppe Bergman** ile "okuru" H.P. arasında gizemli bir ilişki vardır. Egzotizm, erotizm, aşk, heyecan, macera...*

*4 Tasarım ve sanatın herhangi bir dalında İtalyanlar ustaca at oynatmasın olur mu? **Hugo Pratt**'ın ölümsüz kahramanı **Corto Maltese**, 1967'deki "doğum"undan bu yana âdeta ete kemiğe bürünmüş, hepimizin yakından tanıdığı bir kişi olmuştur.*

*5 **Pecos Bill**. 1950'lerde İtalya'da olduğu kadar Türkiye'de de bütün bir kuşağı kasıp kavuran efsane kahramanı. İki sevgilisi (Küçük Sue ve Calamity Jane), bir can dostu (Davy Crockett /"Koca Teks!"), müthiş bir atı (Tayfun) ve olağanüstü ustalıkla kullandığı bir kemendi vardır. (Pecos Bill ateşli silah kullanmaz, doğaüstü bazı yetileri gelişmiştir, kurtlarla haberleşir...Ve, sonunda, "uçmağa varır".)*

*6 **Batman**. ABD'de 1939'da tasarlanan bu vasat çizgi-roman, kitle kültürü fabrikatörlerince 40 yıl sonra yeniden üstümüze püskürtüldü.*

*7 **Pecos Bill** (Pekos Bil), 1950'lerden 40 yıl sonra yeniden gündeme geldi.*

*8 Bundan tam 60 yıl önce **Chic Young** tarafından tasarlanan **Blondie** ve kocası Dagwood (bizde Fatoş'la Basri). Amerikan orta sınıfının dayanılmaz sıradanlığını bütün ögeleriyle (kılıbık koca, komşular, ceberrut patron, köpekler, sandviçler, "teenage" çocuklar vb.) yansıtan bantlar, canlılığını bugün de koruyor.*

*9-10 1950'lerde ve 60'larda Cumhuriyet gazetesinin sâdık okurlarının sâdık hizmetkârı **Profesör Nimbüs** (ya da Tektel Amca). **Darthel**'in oldukça vasat çizgi ve esprileri, okurların sabrını epey deneyden geçirmişti.*

BUGÜN ÇOK ŞANSLIYIM. MAÇI KAZANDIK... İYİ BİR İŞ ÖNERİSİ ALDIM...
HEY! NELER OLUYOR?
¡¡¡¡¡¡¡¡
ÇABUK ARABAYA BİN!
BAY DEVAERE! BENDEN NE İSTİYOR?
BELKİ BENİ İLGİLENDİRMEZ AMA, BARGER'İN SENDEN NE İSTEDİĞİNİ SORABİLİR MİYİM?
ŞEY... BANA BİR İŞ ÖNERİSİNDE BULUNDU...
BEN DE KABUL ETTİM...!
NE YAPTIN?
HAİN! BUNU SENDEN BEKLEMEZDİM!
SKRIEHETSJ!!!
UF KAFAM!
HEMEN ARABADAN İN! BİR DAHA DA GÖZÜME GÖRÜNME SAKIN!
NEDEN BU DENLİ KIZDINIZ?
BENİ DÜŞÜNDÜREN İŞİN DEĞİL, GELECEĞİN! BAŞINA DERT AÇTIN!
HİÇ BİR ŞEY ANLAMIYORUM...
NE DEMEK İSTEDİ ACABA?

Sipru ise, iyi aile çocuklarının uygun dozda serüven heveslerini doyuruyordu) burada ilk kez gün ışığına çıkan Asteriks (Astérix) ve arkadaşları, gelişmiş esprileri ve Fransızlar'ın milli gururunu çok okşamasıyla, Walt Disney'in Fransız eşdeşi oluverdi (Frankofon ülkeler dışında da ikisi başarıda yarıştılar). Çizeri Uderzo'nun Légion d'Honneur nişanı alması doğaldı.

Ama, 68 Mayıs'ının yetişkinlerinin zevkleri de değişmeye başlamış, özlemin eski tadı kalmamış, yeni tadlar gündeme gelmişti. Artık kral, L'Echo des Savannes dergisiydi, yani erotizm.

1960'larda renklenen sinema, çizgi-romanı da hızla renklendirmişti. 1964'te Playboy dergisinin sevimli soyunan kızı Fanny Amerika'yı birbirine katarken, erotik-fantastik Vampirella çıktı; bu yıllarda Belçika çizgi-roman sanayiini-sanatını hızla egemenlik altına alan Fransızlar da hemen Barbarella'yı piyasaya sürdüler. Şimdi İtalyan Manara'nın çizdiği herşey çizgi-roman ve erotik. Yine İtalyan Crepax'ın çizdiği herşey erotik.

Entellektüel ara:

Bu dalın en iyi örnekleri yine 1968 sonrasında ortaya çıktı: Fransa'da Le Nouvel Observateur dergisinin çizeri Claire Bretécher'in çizdiği herşey ve Le Matin gazetesinin batmasıyla birlikte tedavülden kalkan Kara Baron (acımasız bir akbabanın günlük yorumları); Amerika'da 1950 doğumlu Peanuts ile 1968 doğumlu (ve 1968 ruhlu) Doonesbury... Ve vazgeçilmez olarak İtalyan Hugo Pratt'ın yarattığı Corto Maltese'nin tüm serüvenleri (Semerkand'daki Yaldızlı Ev adlı serüvende Enver Paşa'nın ölümü de var).

Ticarete gelince İtalyanlar:

"İyi, Kötü ve Çirkin" filmini İtalyanlar (Sergio Leone) çekmeden önce yüzlerce (belki de binlerce) kere çizdiler. 1950 sonrasında bütün dünyaya yayılan en basit formüllü, en çabuk okunan, en çok elden ele gezen bütün spagetti westerni çizgi-romanlar İtalyanlar tarafından üretiliyor.

Bizde de hâlâ anımsanan süregidenleri sıralayalım: Pekos Bill, Tom Miks, Kit Karson, Kaptan Swing, Teks Willer, Çelik Bilek, Zagor (Baltalı İlah), Küçük Ranger Kit, Küçük Şerif ve de western dışı Zembla, Mister No, Martin Mistère (Atlantis). Killing ise (Fransız başyapıtı Fantoma'nın belki de en zeki uyarlaması) önce çizgi-roman olarak başladı, sonra Amerika'daki pembe roman ve çizgi-roman akımına karşı İtalyanlar'ın fotoromanı bulmasıyla (Bkz. Fellini'nin Beyaz Şeyh filmi) bize kadar geldi (1968).

Çizgi-roman ve sinema:

Daha 1910'lardan başlayarak 8. ve 9. sanatlar birbirleriyle yakın alışverişe başladılar. Şarlo sinemadan geldi, Batman ve Süperman çizgi-romandan gitti (daha çok örnek sıralanabilir).

Çizgi-romanın plan mantığı hep sinemaya çok uygun düştü.

Hızlı bir varsayım olarak: Her iyi film yönetmeni iyi bir çizgi-roman "yapımcısı" olabilir (sözünü geçirebileceği çizer ve senarist bulursa ve oyunculardan kurtulduğu için zevkle).

Basit bir gerçek olarak: Bugün en büyük çizgi-roman üretimi dünyanın bütün reklam şirketlerinde hergün inanılmaz sayılarda yapılmaktadır; müşterilere sunulan her film, story-board adı verilen bir çizgi-roman (balonsuz) biçimiyle çizilmekte ve anlatılmaktadır.

Bir bilgi olarak: Çizgi-romanı çok seven ve bu yüzden bir dernek kurucusu olan iki film yönetmeni Federico Fellini ve Alain Resnais'dir. (Aynı derneğin kurucuları arasında France-Soir'ın yöneticisi Pierre Lazareff de vardı.)

Türkiye'ye dönünce:

Tartışılmaz ve vazgeçilmez olarak Abdülcanbaz, Turhan Selçuk'un elinde gerçek bir çizgi-roman olarak doğmuş, büyümüştür. (Hugo Pratt'ın Corto Maltese'sini seven Türkler mutlaka daha önce Turhan Selçuk'un Abdülcanbaz'ını merakla izlemiş olanlardır.)

Oğuz Aral'ın Utanmaz Adam'ı başka uğraşlar içinde dolandı, zaman boyutunda tıkandı.

İsmail Gülgeç, Yaşar Kemal'in İnce Memed'ini çizerek bir başyapıt yarattı, ama kimse görmedi.

İlban Ertem'in çizdikleri ise çok genç okurların dikkatlerinden kaçmak zorundaydı. (Karaoğlan da burada yeralabilirdi, aynı yıllarda Fransa'da çizilen Timur adlı kahramanın serüvenleriyle benzerlik göstermeseydi...)

Son sübjektif nokta: Pulitzer-Hearst savaşı çizgi-romanın büyük şansı oldu. Cumhuriyet gazetesinde hergün bu kadar farklı nitelikli çizgi-romanın yayımlanması da Türk çizgi-romanının şansı olabilir.

1

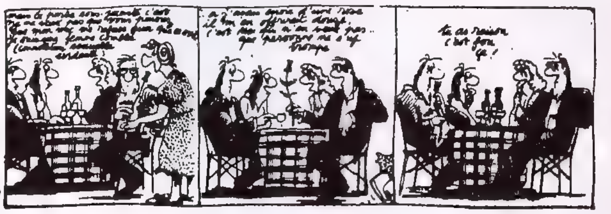
2

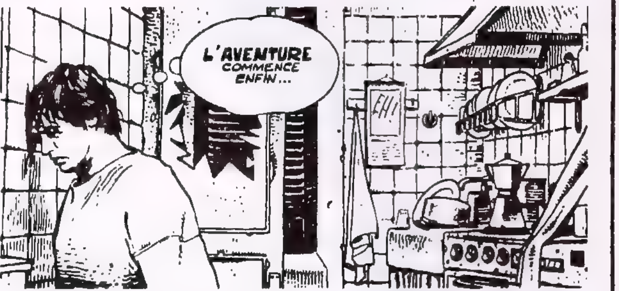

3

4

5

6

ERTESİ GÜN...
ARTIK ESKİ İŞİME DÖNEMEM... BAY BARGER'LE GÖRÜŞMEK ZORUNDAYIM.
NEDEN ONDAN UZAK DURMAMI İSTEDİ?
OO, DIJKSTRA... BEN DE SENİ BEKLİYORDUM. HOŞ GELDİN!
İYİ GÜNLER...
DUR BİRAZ..! ADIMI NEREDEN BİLİYOR?
BARGER İŞİ ANLATIYORDU...
NE YAPACAĞINI ANLADIN MI? EĞER ÇALIŞMANI BEĞENİRSEM, AYLIĞINI ARTIRIRIM.
EVET, NE DİYORSUN? İŞE NE ZAMAN BAŞLAYABİLİRSİN?
ÇOK GÜZEL... BANA KALIRSA, HEMEN BUGÜN BAŞLAYABİLİRİM.
BEN DE BUNU DUYMAK İSTİYORDUM. GEL SANA ÇEVREYİ GÖSTEREYİM!
BİR DAKİKA!.. BU ADAM VIGILANTE'DE OYNUYOR..!
BU, USTABAŞIN VOORMAN... BU DA PİET KOOL..!
HEY... BU ROEL DIJKSTRA!
İKİSİ DE VIGILANTE'NİN OYUNCULARI!
İÇERİDE BİR SOYUNMA ODASI VAR. DOLAPLARDAN BİRİNİ KULLAN.
KÖŞEDEKİ DOLAPTAN BİR TULUM ALABİLİRSİN...
BURADAKİLERİN HEPSİ VIGILANTE'DE OYNUYOR...
BAY DEVAERE, ONLARA İHANET ETTİĞİMİ SÖYLEDİ... AMA KİMSEYE İHANET ETMEDİM, BEN!
BİZİM TAKIMDA MI OYNAYACAK?
DAHA DEĞİL... AMA ÇOK YAKINDA OYNAYACAK, DOSTUM.

vazgeçilmez olmuştur.
Çizgi-roman olayına, yüzyıla yaklaşan uzun ya da kısa yaşamı içinde, getirilen sayısız kuramsal yorumların en yakın tarihli ikisini birleştirerek aktarırsak: Çizgi-roman uzun süre, büyümekte gecikmiş yetişkinlerin nostalji tutkularını giderirken şimdi başlıbaşına bir kültürel olgu oldu (daha fanatik üslupla: 9'uncu sanat oldu - daha ekonomi üslubuyla: dev bir uluslararası sanayi oldu).
(Ekonomik üslubun devamı olarak: ABD'deki "sendika" sistemi en çok çizgi-romancılara yaradı. Kısaca "sendika sistemi": ABD'de esas olan yerel gazetelerdir, ilk ulusal gazete olan USA TODAY 1983'te yayımlanmaya başlamıştır; bu ülkenin özelliklerinden kaynaklanan bu durum dolayısıyla, "sendika sistemi"ne giren her çizer-yazar-yorumcu vb. aynı anda yüzlerce Amerikan gazetesinde yer alır.)
1900'lü yıllarda Pulitzer ile Hearst amansız savaşlarında buldukları çizerleri taşra (yani New York dışındaki kentlerde yayımlanan) gazetelerine de pazarladıkça, çizgi-roman olayı daha hızlı yayıldı; çizerler ve yarattıkları kişiler büyük ün kazandı ve de tabii ki, herkes para kazandı. Tiraj savaşı, kazandırmaya devam ediyordu.
Bu sanayinin ikinci sıçrama noktası Walt Disney oldu; karikatür/çizgi-roman bileşimine getirdiği küçük katkılar ve en önemlisi içeriğiyle, Amerikan yaşam biçiminin uyumlu bir parçası oldu.
Amerika'da devam ederken:
Serüven burada ya polisiye tarzdı ya da fantastik. Dick Tracy 1931'de doğduğunda soluk aldığı ortam 1929 ekonomik bunalımının ertesinde "jungle"a dönüşmüş bir toplumdu, içine daldığı olaylar hep günceldi.
Her iki tarzın da (polisiye ve fantastik) en önemli dönüm noktası (sübjektif açıdan) Alex Raymond'dur. Bu (herşeyi) çizer 1933 yılında romandan çizgi-romana dönüşerek bütün dünyayı ardında koşturan Tarzan'ın karşısına Flash Gordon'u çıkardı; ertesi yıl da Dick Tracy, Gizli Ajan X-9'un karşısında epeyce sarsıldı. Nasıl sarsılmasın ki, ilk senaryoların yazarı Dashiell Hammett idi (Lillian Helmann'ın 'kocası', Sırça Anahtar'ın yazarı, Hammett filminin konusu...). X-9'dan önce Hammett sıkıldı, sonra Raymond ve bu kahraman sayısız yazar ve çizer değiştirerek bugüne kadar geldi (adı 1967'de Gizli Ajan Corrigan oldu).
Amerikalılar polisiye ve fantastik konularda önde koşarken, western dalında çok geride kaldılar. İtalyanlar popüler kovboylarıyla ("spagetti western"ler durup dururken çıkmadı) bütün dünyanın kentlerini köylerini gezip dururken (bkz, ilerde) Belçika-Fransız ekolü derinlikli western çizgi-romanlarını ve kişilerini 1950'lerden başlayarak yarattı ve yaşattı: Jerry Spring, Blueberry, MacCoy, Jonathan Cartland ve vazgeçilmez parodi Red Kit (Lucky Luke).
Hangi ülkede ve hangi tarzda çizilirse çizilsin, western ya da kovboy çizgi-romanlarının ortak bir özelliği var: Posta arabalarının sürücüleri, John Ford'un filmlerindeki gibi, kaba-saba ama saf ve iyiliksever oluyorlar.
Avrupa'ya gelince, Belçika (ve Fransa): Tenten'in (Tintin) yaratıcısı Hergé (gerçek adı Georges Rémi 80 yaşında öldüğünde yeni evliydi. Bu sevimli gazeteci, kahramanının ilk serüveni olan "Tintin Sovyetler'de"yi 1929 yılında yayınladı.
Tintin daha milyonların sevgisini kazanamadan savaş geldi ve işgalci Almanlar'ın Belçika'da yayımına devam etmesine izin verdikleri Le Soir gazetesinde suya sabuna pek dokunmayan bir Tintin yeraldı. Ama bu yıllarda çizdikleri, Hergé'nin başını gerçek anlamda belaya soktu; sevimli Tintin sert bir anti-komünist olmakla kalmıyor, zaman zaman da sömürgeci siyasetleri haklı çıkartmaktan kendini alamıyordu.
Tintin savaş sonrasında haftalık bir dergi oldu ve o dönemde inanılmaz tiraja ulaştı: 300 bin. Almanlar'ın yasakladığı Sipru (Spirou) da savaş ertesinde yayıma başlamıştı ve 200 bin tirajla en büyük rakibini izliyordu.
Bu savaşın ortasında Red Kit doğdu (hem nostalji, hem entellektüel esprilerle süslenmiş fanteziler ve hem de uzak bir toplumun eleştirisi). Dünya da değişiyordu, 1959 yılında Pilote dergisi çıktı, 1968'i yaratacak ve yaşatacak olan kuşak iyi okur oluyordu:
Tintin ve Sipru'ya ölüm! Yaşasın Pilote!
Pilote dergisindeki çizgi-romanlar dozunda bir toplum eleştirisini taşımakla birlikte (Tintin ve

6

7

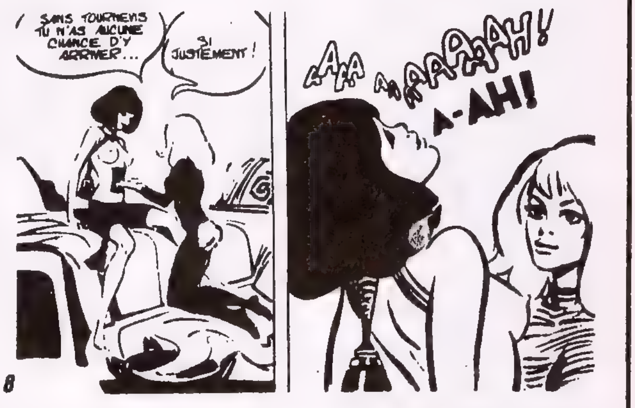

8

9

ÇEKİLİN ORADAN!
DİKKAT ET!
NE YAPIYORSUN, BUDALA?
BU ZARARI ÖDEYECEKSİN, ANLADIN MI SALAK HERİF?
BARGER GÖRÜNDÜĞÜ GİBİ DEĞİLMİŞ!
AH, DEMEK HAZIRSIN? TAMAM... ŞU İKİ SANDIĞI ARABAYA TAŞI BAKALIM...
KUTLARIM, EFENDİM...
DURUMUNA BAKILIRSA, ÇOK NEŞELİ GÖRÜNÜYOR...
YÜKLEDİM... ŞİMDİ NE YAPACAĞIM?
BAY BARGER GİDECEĞİN YERİN ADRESİNİ VERECEK SANA...!
KOOL, BURAYA GEL DE YARDIM ET BANA!
ŞU MUŞAMBAYI SANDIĞIN ÜZERİNE ÖRT. KIRIK SANDIĞI TAŞIYACAĞIZ.
ZARARI YOK, ÖDETECEĞİZ... TUZAĞIMIZA DÜŞECEK...!
HAKLISIN... BEN SANDIĞI KENARLARINDAN AÇACAĞIM. KAMYONETİ BOŞALTIRKEN DÜŞÜRECEK VE...

***1** "I'm a poor lonesome cow-boy..." Başarılı Western parodisinin başkahramanı **Lucky Luke**, atı Jolly Jumper (Düldül okuyun) ve -sağlıklı yaşam kampanyası sonucu sonradan sansürlenen- ünlü sigarası ile.*
***2-3** Belçika'nın büyük çizgi-roman çıkarmasının ilk ve en önemli dalgalarından biri: **Hergé**'nin yazıp çizdiği ünlü genç gazeteci **Tintin**. Köpeği Milou (Boncuk), dostları Kaptan Haddock, Profesör Turnusol, ikiz hafiyeler Dupont & Dupont... Birlikte çizgi-romanın dev epiğini oluşturuyorlar.*
***4-5** Fransızların fetiş kişiliği Spirou (Türkçe'de "dizgi hatası" gibi Sipru diye adlandırıldı) ve onun "miskin" arkadaşı Fantasio. Yaratıcıları Rob-Vel ve -Jerry Spring çizeri Belçikalı Jijé.)*
***6-7 Vampirella**. Amerikan yazar, çizer, senarist ve tasarımcılarının ortak ürünü olan bu erotik kahraman (1969), sürekli taze kan susuzluğu içindedir. Bir erkeğin kanını sonuna kadar içerek onu boşaltır!*
***8** Erotizmden söz açılmışken. Fransa'da "erginler için çizgi-roman"ın belki de ilk örneği. **Forest**'in bu "fıstık" kahramanı, kan içmeyi değil, sevişmeyi sever ve bu eylemi her an olanca doğallığıyla uygular. 1960'ların püriten ortamında sık sık sansürlenen **Barbarella**, 1968'de "uçuk" yönetmen Vadim tarafından filme alındı. (Barbarella'yı Jane Fonda'dan başka kim oynayabilirdi ki?)*
***9** Erotizm derken... En büyük üstad, ilâhi Sade Markisi'nin yarattığı **Juliette**, edebiyat âleminin belki de en büyük skandal-kişisiydi. İnanılmaz maceraları çizgi-romana **Lerol ve Cavell** tarafından uyarlandı. (Ünlü erotik çizer Crepax da Marki'nin "Justine"i üzerine müthiş bir albüm yapmıştır.)*

1

2

3

Spirou et Fantasio par Franquin et Greg
Spirou et Fantasio par Tome et Janry
4

5

...BÖYLECE BİZİM TAKIMDA OYNAMAK ZORUNDA KALACAK. ZAVALLI ÇOCUK, NASIL OLDUĞUNU BİLE ANLAYAMAYACAK!..
KAPIYI BİR KAÇ KEZ ÇALDIM AMA, DUYMADI BENİ!..
EVET, O SANDIĞI İŞÇİLERİMDEN BİRİ DAHA ÖNCE DÜŞÜRDÜ... O BUDALA DA KENDİ DÜŞÜRDÜĞÜNÜ SANACAK.
NE? ROEL BURADA! LANET OLSUN!.. NEDEN KAPIYI ÇALMADIN?
ÇALDIM...!
AH, ÖYLEYSE BAĞIŞLA... GİDECEĞİN YERİN ADRESİ BURADA YAZILI...
SANDIKLARDA ÇOK DEĞERLİ ÇİN PORSELENİ VAR. DİKKATLİ OL.
TAMAM, OLURUM.
ÇOK GARİP BİR TELEFON KONUŞMASIYDI. DUYMAMI DA İSTEMİYORDU...
KIRIK BİR SANDIK... ONU ARABAYA YÜKLEMEYECEĞİM.
BİRİ KENARLARINI GEVŞETMİŞ... DEMEK BUNU DÜŞÜRECEKTİM?
KOOL'UN DÜŞÜRDÜĞÜ SANDIK, BU OLMALI!.. SUÇU BANA YIKACAKLARDI!

1-2 *1895: Çizgi-roman'ın doğuşu. Bir "sarı çocuk":* ***"Yellow Kid".***
3-4 *Efsanevî* ***Walt Disney****'in efsanevî (ve kitsch) kahramanlarından* ***Donald Duck*** *("Vakvak Amca")... ile "akrabaları".*
5-6 *Postmodern toplum eski bant'ları yeniden kitle tüketimine sokan bir fabrika gibi çalışıyor. W. Beatty ile Madonna'nın bir süperprodüksiyonla yeniden pazarladıkları* ***Dick Tracy****'den iki kare. En altta: Ünlü çizer* ***Milo Manara****, bu erotik çizimini "Dick Tracy"ye ithaf etmiş.*
7 *Bugünkü bilim-kurgu modası, 1940'ların modası* ***"Baytekin"****'de (Flash Gordon) önemli esin kaynaklarından birini bulmuş olabilir.*
8-9 *Çizgi-romana çok önemli katkılar getiren Belçika'dan bir "Western":* ***Jerry Spring*** *ve onun "etnik" yardımcısı Panço.*
10 *Açıklama gereksiz: Yine Belçika'nın her yaştaki çocuklara büyük armağanı* ***Lucky Luke*** *(Red Kit okuyun).* ***Morris****'in yarattığı bu "gölgesinden hızlı silah çeken yalnız kovboy", gelmiş geçmiş en popüler çizgi-roman kahramanlarından biri.*

7

8

9

ÇİZGİ ROMAN ANSİKLOPEDİSİ CİLT KAPAĞI KUPONU ③

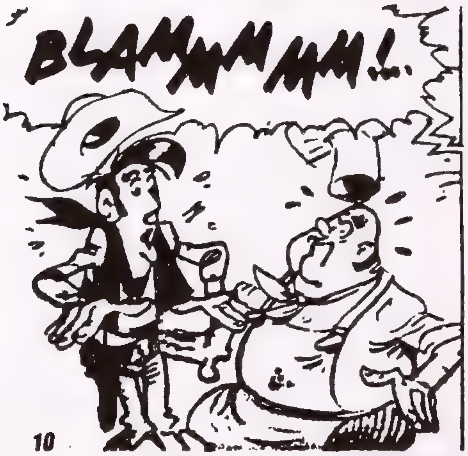

10

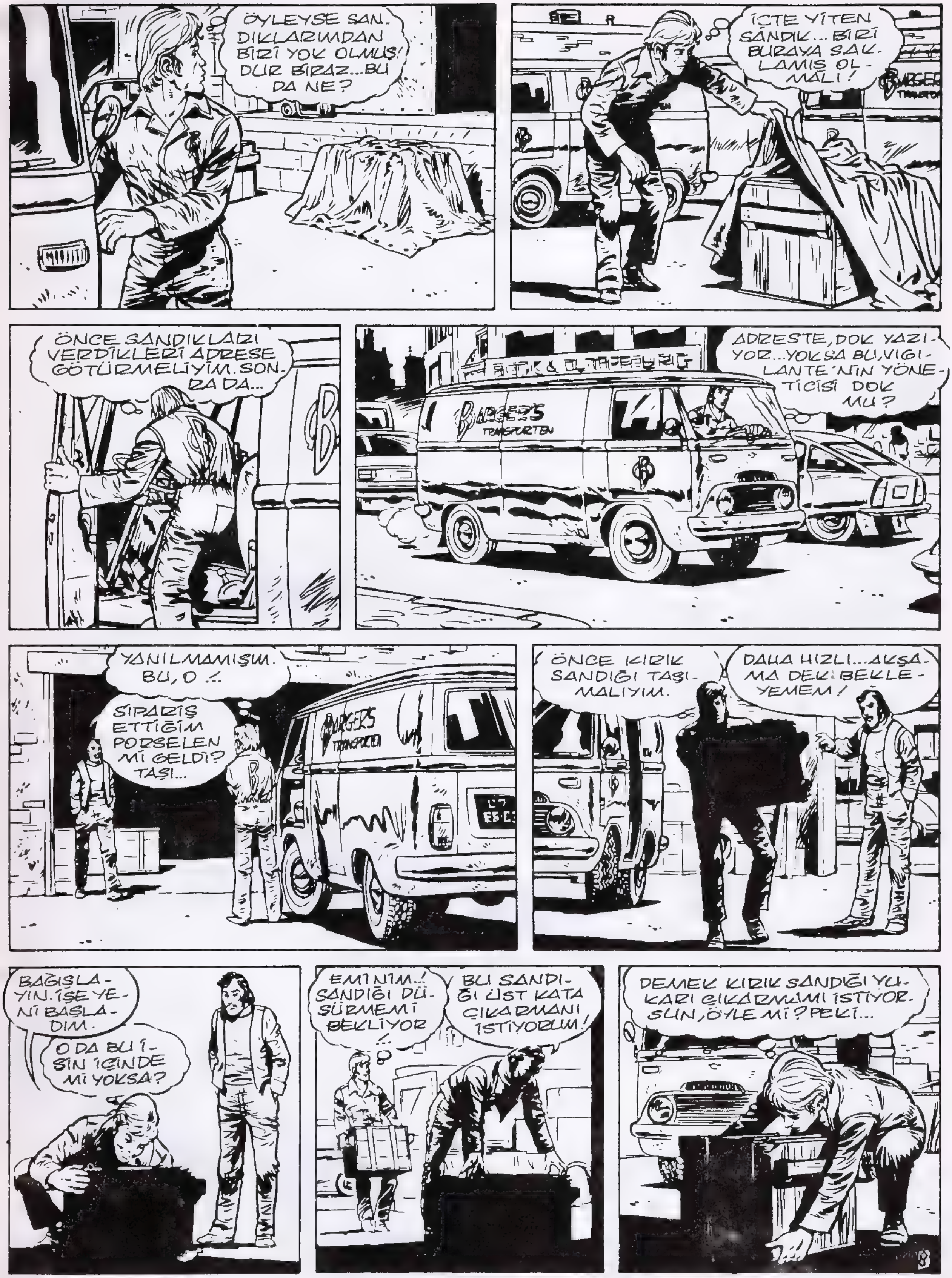
ÖYLEYSE SANDIKLARIMDAN BİRİ YOK OLMUŞ! DUR BİRAZ... BU DA NE?
İÇTE YİTEN SANDIK... BİRİ BURAYA SAKLAMIŞ OLMALI!
ÖNCE SANDIKLARI VERDİKLERİ ADRESE GÖTÜRMELİYİM. SONRA DA...
ADRESTE, DOK YAZIYOR... YOKSA BU, VIGILANTE'NİN YÖNETİCİSİ DOK MU?
YANILMAMIŞIM. BU, O...!
SİPARİŞ ETTİĞİM PORSELEN Mİ GELDİ? TAŞI...
ÖNCE KIRIK SANDIĞI TAŞIMALIYIM.
DAHA HIZLI... AKŞAMA DEK BEKLEYEMEM!
BAĞIŞLAYIN. İŞE YENİ BAŞLADIM.
O DA BU İŞİN İÇİNDE Mİ YOKSA?
EMİNİM..! SANDIĞI DÜŞÜRMEMİ BEKLİYOR!
BU SANDIĞI ÜST KATA ÇIKARMANI İSTİYORUM!
DEMEK KIRIK SANDIĞI YUKARI ÇIKARMAMI İSTİYORSUN, ÖYLE Mİ? PEKİ...

ÇİZGİ, ROMAN, ÇİZGİ-ROMAN

Sevgili Alfa Grafik okuyucuları, DEKORASYON dergisinde yayımlanmış olan ÇİZGİROMAN konulu bir yazı dizisini ilginizi çekeceğini düşünerek aynen yayınlıyoruz. Sevgiler.

Bu başlık -hoş görünmekle birlikte- gerçek bir tanımı yansıtmaktan uzak tabii. Sözünü ettiğimiz, ne tam çizgi, ne de tam roman çünkü. Bu sayının yazarlarından Okay Gönensin'in deyişiyle "9. Sanat" ya da "dev bir uluslararası sanayi" olan çizgi-roman, onu yaratanların dillerinde bile oturmuş bir terminolojiye sahip değil. Gündelik bantlar halinde yayımlanan çizgilere İngilizce'de "comic strip" ya da sadece "strip" adı veriliyor; daha "roman" olan büyük maceralar da -komik olsun olmasın- "comics" (comix) diye adlandırılıyor.
Bu işi en uç noktalarına kadar vardıran Belçikalılar ve Fransızlar da "bande dessinée" ya da -Amerikanca'dan ödünç aldıkları bir deyimle- "cartoon" diyorlar. Terminoloji tartışması bir yana, çok genel olarak şöyle bir ikili ayrıma gidilebilir:
Bir yanda, her gün kendi içinde evrensel bir espriyle tamamlanan bantlar; öte yanda, sinema sanatına yakın, hayalgücünün geniş çizim ve resim olanaklarıyla bütünlenen büyük maceralar... Türkçe'deki "çizgi-roman" deyimi bu ikinci anlamı çok daha yakından yansıtıyor sanki.
Aralık sayısının sayfalarını çizgi-roman tasarımına açarken "9. Sanat"ın her türünden örneklerini sergilemeye çalıştık. Konuya "deli gibi" meraklı olanlardan gazeteci Okay Gönensin, genel bir perspektif ve bol bilgi getiriyor; çizer Tan Oral da aynı genel çizgide ilerliyor; ressam-illüstratör Bozkurt Bayer ise, çok spesifik bir konuyu ele alarak, Çizgi-Roman'da iç ve dış mekân tasarımlarını derinlemesine araştırıyor.
Konuyu dergi için hazırlarken çektiğimiz en büyük güçlük, sayısı resmen binleri bulan görsel malzeme ve çizer arasından "makûl" bir seçim yapma zorunluluğuydu.
Hatırı sayılır zenginlikte ürün veren Türk çizerleri arasında yapılan seçim ise, rastgele olmasa da, hayli sübjektif ölçütlere dayanıyor elbette.

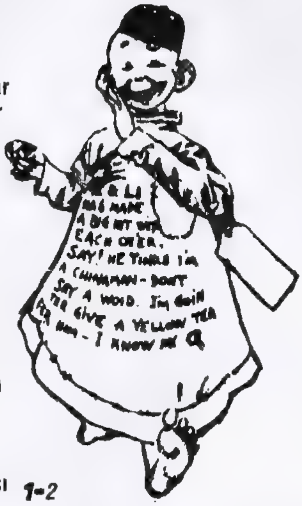

1-2

3

ÇİZGİ ROMANLAR

Okay Gönensin

Çizgi-roman tanımı yapmaya çalışanlar çok derine dalınca ilkel insanların mağara süslerine kadar iniyorlar. O kadar derine dalmadan, bugünkü çizgi-roman tanımında kalınca, ilk doğum tarihi 1895.

O yıllarda New York'ta iki gazete sahibi birbirleriyle kıyasıya bir rekabet içinde. New York World gazetesinin sahibi Joseph Pulitzer (bugün hâlâ ABD'nin ve dünyanın birçok yerinde en prestijli gazetecilik ödülü olan Pulitzer Ödülü'nün adına konduğu kişi) ile New York Journal'ın sahibi William Randolph Hearst, (Orson Welles'in Yurttaş Kane filmine esin kaynağı olan ve 1968 sonrasında küçük torunu Patricia'nın terörist olmasıyla bir kez daha ünlenen Hearst) arasındaki tiraj savaşında görsel malzeme büyük önem taşıyor. Ve o 1895 yılında, Pulitzer'in New York World'ünde tek kutuluk çizgilerin yanında bir Sarı Çocuk beliriyor. Bu "Yellow Kid"in her günkü serüveni birkaç kutu (genellikle 3) boyunca sürüyor.

Bir yıl sonra ise, çizgi-roman kavramını oluşturan önemli bir devrim gerçekleşiyor: Sarı Çocuk, ağzına doğru incelerek uzanan bir "balon" sayesinde konuşmaya başlıyor. New York halkının büyük sevgilisi olan bu Sarı Çocuk, Hearst'ün savaş azmini biliyor, o da üç kutuda biten tek öykülü bantlar ya da stripler için parayı döküyor.

Pulitzer ile Hearst'ün gazetelerinin birinci sayfalarında büyük başlıklı sansasyon haberleriyle süren iktidar (ve tiraj) savaşının ikinci cephesi çizgi-romanlar oluyor yıllarca. Her ikisi de kazanıyor bu savaşta (adları ve mirasları hâlâ büyük), ama asıl galip, çizgi-roman sanatı: Doğumundan bir yıl sonra konuşmuş, on yıl sonra ise milyonlarca insan için kolay ulaşılır, dolayısıyla

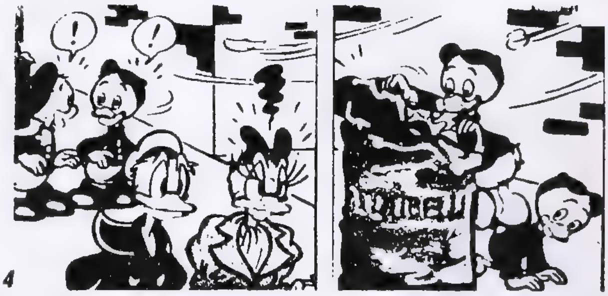

4

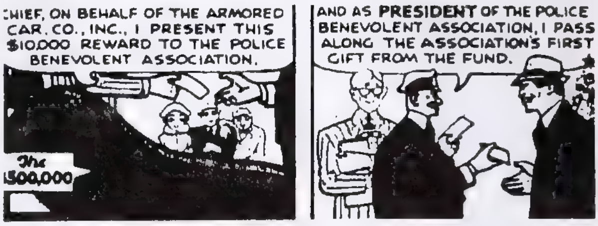

5

6

*DEKORASYON DERGİSİNDEN ALINMIŞTIR.

EVET...ÜST KATA ÇIKAR ONU!
KOOL'UN DÜŞÜRDÜĞÜ SANDIK, BU... BENİM DE DÜŞÜRMEMİ İSTİYORLAR!
NİYE KENARLARINDAN TUTMUYORSUN? DAHA KOLAY TAŞIRSIN...
BIRAZ DAHA SABRET...
AH, EVET... ÇOK HAKLISINIZ...!
UMARIM, SANDIĞI BÖYLE DAHA KOLAY TAŞIYABİLİRİM...
OLAMAZ!
ELİMDEN KAYDI!
NE YAPIYORSUN? DİKKAT ET!
KAHRETSİN!
BATS!
ÖZÜR DİLERİM, BAY DAK... AMA BUGÜN İLK GÜNÜM... SÖYLEMİŞTİM.
HEM SONRA BU FİKRİ SİZ VERMİŞTİNİZ BANA...
GÜL BAKALIM...! BAKALIM PATRONUN BU İŞE NE DİYECEK?!
EVET, EVET... NEREDEYSE SANDIĞIN ALTINDA KALACAKTIM...!

STAD TIKLIM TIKLIMDI... OYUNCULAR SAHAYA ÇIKINCA, SESLER YÜKSELMEĞE BAŞLADI...
YA YA YA ŞA ŞA ŞA DEITRICHT ÇOK YAŞA!
TOOOOOET!
TOET!
YA-ŞAA!
FÜÜÜÜÜÜÜT
EN BÜYÜK DEITRICHT!
STAND IN DE NA-COMPETITIE NA TWEE RONDEN:
F.C. LEIDRECHT 2 2 0 0 4 5-0
CONDORS 2 1 1 0 3 5-3
HELLAS 2 0 1 1 1 3-7
P.V.V. 2 0 0 2 0 9-3
FİNAL GRUBUNDA SON PUAN DURUMU... DEITRICHT ÜST KÜMEYİ GARANTİLEMİŞTİ...
BU MAÇTA ROEL KUSURSUZ OYNADI... SAHANIN YILDIZI OYDU. AYAK BASMADIK YER BIRAKMAMIŞTI...
...GEREK SAVUNMADA, GEREKSE HÜCUMDA ÇOK BAŞARILIYDI...
ORTA ALANI TAMAMEN ELİNE GEÇİRMİŞTİ...
BASTERMANN İLK DEVREDE SAVUNMAYA ÇEKİLMELERİNİ İSTEMİŞTİ... BÖYLECE KONTRATAKLARLA GOL POZİSYONLARI YARATMIŞ OLACAKLARDI...
DEITRICHT'İN BAŞARISINA HERKES SEVİNMİYORDU...
BASTERMANN SONUÇTAN ÇOK MEMNUNDU... BÜYÜK İŞ BAŞARMIŞLARDI... FUTBOLUN ZAFERİYDİ, BU...!
ROEL İKİ GOLE İMZASINI ATMIŞTI... DEITRICHT MAÇI 5-0 KAZANMIŞTI...
BU SERÜVENİN SONU

ZARARIMI KİM KARŞILAYACAK?
ŞİMDİ GİDİP, BAY BARGER'LE KONUŞMALIYIM...
ZARARI KARŞILAMAK ZORUNDASIN, ROEL... PORSELENLERİ SEN KIRDIN!
BEN Mİ?
BAK... EĞER ŞU BELGEYİ İMZALARSAN, OLANLARI UNUTURUM!
BANA GÜVENEBİLİRSİN, OĞLUM...
AH, BİR BORÇ SENEDİ...
NE YAPIYORSUN?
BUNA HİÇ GEREK YOK, PATRON...
YAPMADIĞIM BİR ŞEY İÇİN BORÇ SENEDİ İMZALAMAM BEN, BAY BARGER..!
SANDIĞINIZ BURADA VE SAPASAĞLAM...
NEDEN O DENLİ ŞAŞIRDINIZ? YOKSA SİZ Mİ SAKLADINIZ ONU BURAYA?
SAKİN OL, ROEL... BİRİ ŞAKA YAPMIŞ OLMALI BANA..!
BUNU YAPANI BULACAĞIM! BÖYLE ŞAKA DA OLMAZ Kİ..!
HAKLISINIZ... EŞEK ŞAKASI BU!
10

BUGÜN ÇOK SEYİRCİ VAR. BÜTÜN GAZETELER BU MAÇTAN SÖZ EDİYOR...ÇOK ÖNEMLİ BİR MAÇ...!
ŞU KALABALIĞA BAK... HEPSİ DE LEIDRECHT'İ İZLEMEYE GELMİŞ...
UMARIM YENİLİRLER!
BUNLAR BİZİM TARAFTARLARIMIZ DEĞİLLER!
EVET, BUNLAR VIGILANTE TARAFTARLARI...!
SELAM... NASILSINIZ?
YAPTIKLARINI DUYDUK... HEPİMİZİ REZİL ETTİN!
EVET, KULÜBÜMÜZÜN ADINI LEKELEDİN! BİZİ REZİL ETTİN!
O KADAR DA KÖTÜ DEĞİL... BEN HER ŞEYİ ÇÖZÜMLEDİM, MERAK ETMEYİN!
SENİN PARLAK FİKİRLERİNDEN BIKTIM!
ARTIK SENİ YANIMIZDA İSTEMİYORUZ!
CÜZDANINIZI BULDUM, BAY BARGER... HA HA HA!
HUH?
BOŞUNA SEVİNME, UFAKLIK!..BEN ASLA YENİLMEM...BUNU UNUTMA!
BENCE SİZ ÇOK ŞEY YİTİRDİNİZ... SİZE ACIYORUM!..
BASTERMANN İÇİN KAZANMAK HER ŞEYDİ...
SEYİRCİLER SİZDEN GÜZEL BİR OYUN BEKLİYORLAR... HAYDİ ÇOCUKLAR, GÖREYİM SİZİ! KAZANACAĞIZ!

BARGER BU İŞİ ŞU İKİSİNE YAPTIRMIŞ OLMALI AMA NEDEN BU OYUNU OYNADILAR ACABA?
SİZİN TAKIMINIZA GELMEK İSTEMİYORUM BAY BARGER!
BİZİM TAKIMA MI? NEREDEN ÇIKARDIN BUNU?
ASLINDA HAKLI OLABİLİRSİN. EĞER VIGILANTE'YE GELİRSEN, DAHA ÇOK PARA KAZANIRSIN...
KULÜBÜMDEN ASLA AYRILMAYACAĞIM!
YAKINDA ANTRENÖRÜNÜZ BASTERMANN'I DA ALACAĞIZ... O ZAMAN NE YAPACAKSINIZ?
ROEL AKŞAM ANTRENMANA GİDİNCE...
F.C.LEIDREC
BASTERMANN GERÇEKTEN GİDER Mİ ONLARA? BARGER ÇOK EMİN GÖRÜNÜYORDU!
KONDİSYON ÇALIŞMASI YAPACAĞIZ... HEPİNİZ ŞU YELEKLERİ GİYECEKSİNİZ!
VAY CANINA! CEPLERİ KUM DOLU!
HAZIRSANIZ, DIŞARIDA BİR KOŞU YAPACAĞIZ!
UMARIM KISA BİR KOŞUDUR, HOCAM!
GEVEZELİĞİ BIRAK TA, KOŞMAĞA BAŞLA, ROEL... HAYDİ, SALLANMA!
HEPİMİZİ ÖLDÜRECEK BU KOŞU!
BIRAK GEVEZELİĞİ DE KOŞ!
KARŞIDAKİ TEPELERİ AŞACAĞIZ... SONRA DA ORMANA DOĞRU...!
ÖLÜYORUM, ARKADAŞ!
YAPMA... O KADAR DA DEĞİL!

YARIN FİNAL GRUBUNDAKİ SON MAÇIMIZI OYNAYACAKSINIZ... BU MAÇI ALIRSAK, BİR ÜST KÜMEYE ÇIKABİLİRİZ... GÖREYİM SİZİ!
CONDORS'LA OYNAYACAKLARI SON MAÇIN SON HAZIRLIKLARINI YAPIYORLARDI...
HANS'IN OYNAMAMASI ÇOK ÜZÜCÜ... AMA O OLMADAN DA BAŞARACAĞINIZA İNANIYORUM!
ÇOK İYİ BİR OYUN ÇIKARMALISINIZ!..
O YELEKLERLE OYNAMAYACAĞIMIZA SEVİNDİM...
SUS.. SANA BAKIYOR!
ROEL YENİDEN ESKİ İŞİNE KAVUŞMUŞTU... BASTERMANN TEK TOPLA VE KOLLEKTİF OYNAMALARINI İSTEMİŞTİ... OYSA ROEL TEK BAŞINA OYNAMAYI YEĞLEMİŞ, GÖSTERİ YAPMAYI SEÇMİŞTİ... BÖYLE OLUNCA DA...
...BASTERMANN ROEL'E KIZMIŞTI. KIZMAKTA DA HAKLIYDI... FUTBOL BİR TAKIM OYUNUYDU VE ROEL BUNU UNUTMUŞTU...
MAÇTAN SONRA...
SİZE PASLAŞMANIZI SÖYLEMİŞTİM, ROEL! ÖNEMLİ OLAN TAKIMIN BAŞARISI, TEK KİŞİNİN DEĞİL!
32

BİRAZ DAHA GAYRET EDİN, ÇOCUKLAR!
DAYANAMAYACAĞIM!
AZ KALDI... GAYRET ET BİRAZ!
BU YELEKLERLE KOŞMAK KİMİN FİKRİYDİ ACABA?
ÇİTTEN ATLAYIN!
OLAMAZ! ŞİMDİ DE ENGEL, HA?
ACELE EDİN, ÇOCUKLAR!
ŞİMDİ DE SUYUN ÜZERİNDEN...
TAMAM... BU KADAR YETER!
BİR ARA DÜŞÜP ÖLECEĞİMİ SANMIŞTIM...!
BİR KAÇ GÜN DİNLENİRSEN, HİÇ BİR ŞEYİN KALMAZ...!
BAY BASTERMANN?
ÇOCUKLARI ÇOK YORUYORSUNUZ... BU YÜZDEN DE VIGILANTE'YE KAÇIYORLAR!
KİM GEÇİYOR?
ÖRNEĞİN ROEL...
DIJKSTRA...?
ROEL... BURAYA GEL!
YİNE NE OLDU?

ERTESİ GÜN...
DEMEK BUGÜN İŞE GİTMİYORSUN?
HAYIR... PATRONUM BARGER TUTUKLANDIĞI İÇİN, BEN DE İŞSİZ KALDIM, ANNECİĞİM...
ONUN HAKETTİĞİ CEZAYI BULMASINA SEVİNDİM. AMA ŞİMDİ DE SEN İŞİNİ YİTİRDİN...
KAPI ÇALIYOR... BEN BAKARIM!
GELEN, BAY DEVAERE'YDİ...
BAY DEVAERE?!
MERHABA, ROEL... YAPTIKLARINI DUYDUM. SANA SÖYLEDİKLERİMİ UNUT LÜTFEN!
SANA HAKSIZLIK ETTİM! HATAMI GİDERMEK İSTİYORUM. ŞEY... YENİDEN YANIMDA ÇALIŞMAK İSTER MİSİN?
ŞEY... BEN...
EĞER BİR KAÇ GÜN DİNLENMEK İSTERSEN, BUNU ANLAYIŞLA KARŞILAR, İZNİNE SAYARIM...
ŞEY... SAĞ OLUN, EFENDİM!..
ESKİ İŞİNE KAVUŞTUĞUNA SEVİNDİM!
DİNLENMEĞE İHTİYACIM VAR, ANNE... YARIN HANS'I ZİYARET EDECEĞİM. UMARIM KISA SÜREDE İYİLEŞİR...
HANS ZİYARETE ÇOK SEVİNMİŞTİ...
BUGÜN NASILSIN?
İYİYİM... DOKTOR, BİR AY SONRA TOP OYNAYABİLECEĞİMİ SÖYLEDİ..!
BÜYÜK BİR İŞ BAŞARMIŞSIN. GAZETELERİ OKUDUN MU?
YOO... NE YAZMIŞLAR?
FUTBOL SKANDALI!
VIGILANTE YÖNETİM KURULUNDAN BARGER TUTUKLANDI!..
ANTRENÖR BASTERMANN'IN SUÇSUZ OLDUĞU ANLAŞILDI...
BASTERMANN'IN TAKIMDA KALMASINA ÇOK SEVİNDİM!
BEN DE ÖYLE! ŞİMDİ ANTRENMANA GİDİYORUM. SONRA UĞRARIM!..
31

VIGILANTE'YE GİTTİĞİN DOĞRU MU?
BEN Mİ? ASLA!..
AMA BARGER'İN YANINDA ÇALIŞIYORSUN?
ONUN VIGILANTE'NİN YÖNETİM KURULUNDA OLDUĞUNU VE DE ÇİĞ KAĞITÇI OLDUĞUNU HERKES BİLİYOR!
DOĞRU!..
AMA SİZİN DE VIGILANTE'YE GİDECEĞİNİZİ SÖYLÜYORDU, HOCAM...VE ÇOK TA EMİNDİ!..
NE? NE DEDİN?
EVET...ÇOK PARA ÖNERDİ BANA...AMA BEN ŞİMDİLİK LEIDRECHT'TEN AYRILMAYI DÜŞÜNMÜYORUM!
BU TAKIM BENDEN MEMNUN OLDUĞU SÜRECE DE BURADA KALACAĞIM!
İKİSİ BİRBİRİNDEN HİÇ HOŞLANMIYOR!
ÜZGÜNÜM!
ÖNEMLİ DEĞİL. PAZARA ÖNEMLİ BİR MAÇIMIZ VAR. İYİ HAZIRLANMALISIN...
PAZAR GÜNÜ LEIDRECHT, FC HELLAS'LA KARŞILAŞIYORDU. FİNAL GRUBUNDA İKİNCİ MAÇ.
FC HELLAS GEÇEN HAFTA KAZANDI MI?
HAYIR. BERABERE KALDILAR...
BENCE LEIDRECHT BU MAÇI DA KAZANACAK...PUANLARI DA BAYAĞI İYİ. BAKSANA...!
DAG 22 JANUARI 1978 - PAG. 2 - LEIDRECHTER K
STAND NA-COMPETITIE
LEIDRECHT 1 1 0 0 2 1-0
HELLAS 1 0 1 0 1 3-3
CONDORS 1 0 1 0 1 3-3
P.V.V. 1 0 0 1 0 0-1
ŞAMPİYONLUK YARIŞI İKİ TAKIM ARASINDA KIYASIYA SÜRÜYOR
HEY! MAÇ BAŞLADI!..
13

SONRA DA GAZETELERİ ARA- YIP, BU KAZADAN BAY BAS- TERMANN'IN SORUMLU OLDU- ĞUNU SÖYLEDİNİZ!..
EMİNİM GAZETECİLER BAY BARGER'İN KİRLİ İŞLERİYLE DE İLGİLENECEKLERDİR!..
DURUN! DİN- LEYİN BENİ!
BUNU ARAMIZDA ÇÖ- ZEMEZ MİYİZ? SİZE İSTEDİĞİNİZ KADAR PARA VERİRİM! SÖY- LEYİN... NE KADAR İSTİYORSUNUZ?
AŞAĞILIK HERİF!
AUW!
PARANA İHTİYACI- MIZ YOK!
SİZİ MAHKEMEYE VE- RECEĞİM! BANA VUR- MAYA NE HAKKINIZ VAR?!
SİZE KİMSE İNANMA- YACAK! HERŞEYİ İNKÂR EDECEĞİM!
NEYİ İNKÂR EDECEKSİN? TÜM SÖYLENENLERİ DUY- DUK, BARGER!
NE O? ÇOK ŞA- ŞIRDIN? HA?
BİZİMLE MERKE- ZE GELECEKSİ- NİZ!
SANA NASIL TEŞEK- KÜR EDECEĞİMİ Bİ- LEMİYORUM, ROEL!
GÖREVİMDİ, HO- CAM... ŞEY... TAKI- MI BIRAKMAYA- CAKSIN, DEĞİL Mİ?
KALACAĞIM TA- BİÎ... SİZİN BANA, BENİM DE SİZE İHTİYACIM VAR!
30

"LEIDRECHT KUSURSUZ OYNUYORDU... ÖZELLİKLE SON ANTRENMANLA ÇOK GÜÇLENMİŞLERDİ..."
"ROEL, GÖRKEMLİ BİR OYUN ÇIKARIYORDU..."
"FUTBOLUN BÜTÜN GÜZELLİKLERİNİ SERGİLİYORDU... KALECİNİN BU HATASINI HİÇ BAĞIŞLAMIYORDU..."
"TOPTAN ASLA KORKMAMALIYIZ. ÖNE DOĞRU SIÇRAYIP, ONU AŞIRIRSAK..."
"...BİR GOL POZİSYONU YARATMIŞ OLURUZ. FUTBOL BİR TAKIM OYUNUDUR..."
"ORTA YAPARKEN, TOPA AYAĞIN BURNUYLA DEĞİL, İÇİYLE VURMAĞA ÖZEN GÖSTERMELİYİZ..."
"ROEL İKİ GOL ATMIŞ, İKİSİNİ DE HAZIRLAMIŞTI. MAÇI 4-0 KAZANMIŞLARDI."
HOCA DURUMA SEVİNMİŞ OLMALI... AMA YİNE DE TARTIŞIYORLAR!..
BENCE KAPALI SALONDA, ALETLERLE ÇALIŞMANIZA HİÇ GEREK YOK!
BENCE VAR... BELEDİYE'NİN SPOR SALONUNA İHTİYAÇ VAR!
DİNLEYİN, ÇOCUKLAR... GELECEK ANTRENMAN, BELEDİYE'NİN YENİ SPOR TESİSLERİNDE OLACAK, ANLAŞILDI MI?
DAHA ÖNCE ORAYA GİTMİŞTİM. BASTERMANN PESTİLİMİZİ ÇIKARIR ORADA!..
ORADA KONDİSYON ALETLERİ VAR MI?
ONLARA İDAM SEHPASI DEMEK DAHA DOĞRU OLUR...!
14

BAYIM...NELER OLUYOR BURADA?
SABIRLI OL...BİRAZDAN ANLARSIN..!
AH,İŞTE POLİS TE GELDİ!
HAYIR...BARGER'LE VİNK BUNLAR!
GÖRDÜN MÜ?GELMİŞ İŞTE..!..
KAPA ÇENENİ!
KANITLARI YOK ETMEK İÇİN GELDİNİZ,ÖYLE Mİ?
SENİ ÖLDÜRMELİYDİM!
ŞIMDİ NİYE DENEMİYORSUN?..DÜN GECE BANA SALDIRAN ARKADAŞLARIN NEREDE?
SAKİN OL,VİNK...KİMSE İNANMAYACAKTIR ONA, ÜZÜLME..!..
EVET? NE VAR?
AH,HOCAM...!BENİMLE SALONA GELİR MİSİNİZ?
SİZ DE GELİYORSUNUZ!
DÜN SALONA GELDİĞİMDE,BU İKİSİ ALETLERDEN BİRİNİ KURCALIYORDU...
BU AYAK TAHTASINI ALETLERDEN BİRİNİN ALTINDA BULDUM BUGÜN...
BİRİ SAKLAMIŞTI ORAYA. YERİNE KOYDUKLARI KÜÇÜK TAHTA KIRILINCA DA KAZA OLDU..!..

ANTRENMAN SAATİ GELMİŞTİ. ROEL SPOR MERKEZİNİ ÇOK MERAK EDİYORDU...
sportcentrum
BARGER'İN KAMYONETİ... BURADA NE İŞİ VAR?
ŞİMDİ DİĞER ALETLE DE İLGİLENECEKSİN..!
ACELE ETMELİYİM!
DUR!.. BİRİ GELİYOR!
BUNLARI GÖRMEMELİ!
BARGER VE VİNK... NE ARIYORLAR?..
AH, MERHABA ROEL... BİZ DE ALETLERE GÖZ ATIYORDUK. VIGILANTE DE KULLANACAK BUNLARI...
YAA?
BİRAZ DOLAŞMAYA NE DERSİN? SENİNLE KONUŞMALIYIM...
UCUZ KURTULDUK! BARGER DURUMU İYİ İDARE ETTİ... AMA BU TAHTAYI NE YAPACAĞIM?
ONU BURADA KİMSE BULAMAYACAK... HA HA HA!
KULÜBÜMDEN AYRILMAYACAĞIM! BASTERMANN DA ÖYLE...!
BİLİYORUM... ÖNERİMİZİ REDDETTİ...
AMA YAKINDA KENDİ İSTEĞİYLE GELECEK BİZE!.. GÖRECEKSİN, EVLÂT!
GİDEBİLİRİZ, BAY BARGER...
BAŞKA ÇARESİ KALMAYACAK!
NE DEMEK BU?
15

AZ SONRA...
EVET...HEMEN GELMELİSİN! SALONUN ÖNÜNDE BEKLİYORUM!
SALONUN KAPISI KAPALIYDI...
İÇERİDE IŞIK YANIYOR. ZİLİ ÇALACAĞIM...
İYİ AKŞAMLAR...İÇERİ GİREBİLİR MİYİM?
HAYIR, OLMAZ. YARIN SABAH GELİN...
YARINA DEK BEKLEYEMEM...
HEY! BUNU YAPAMAZSIN!
ŞİMDİ ŞU ALETİ İNCELEYELİM... HMM...KAZA NASIL OLDU?.
HEMEN GİTMENİZİ RİCA EDİYORUM!
BU DA NE BÖYLE?
BAYIM...SİZE GİTMENİZİ SÖYLEMİŞTİM...!
BU, GERÇEK AYAK TAHTASI...BUNU SAKLAYIP, YERİNE BAŞKASINI KOYMUŞLAR!
EĞER HEMEN GİTMEZSENİZ, POLİS ÇAĞIRACAĞIM!
EVET, POLİSİ ÇAĞIRMALIYIZ! TELEFON NEREDE?
HUH..?
ROEL POLİSE TELEFON ETTİ VE... SONRA DA...
BAY BASTERMANN? BEN ROEL...HEMEN SPOR SALONUNA GELEBİLİR MİSİNİZ?
O ÇOCUK BURAYA GELMEDEN İÇERİ GİRMELİYİZ, VINK!.
İÇERİDE IŞIK YANIYOR...BELKİ DE GELMİŞTİR!

ANTRENMAN BAŞLAMIŞTI. YÖNETİCİLER DE GELMİŞTİ...
NASIL ÇALIŞTIĞINIZI GÖRMEK İSTİYORUZ...
BUYURUN...
AYAĞINI PATENE SOK VE TÜM GÜCÜNLE VUR!
BURADA DA AĞIRLIK ÇALIŞMASI YAPIYORUZ...
BU HAREKET, KARIN KASLARINI GÜÇLENDİRİR.
BU DA BACAKLAR İÇİN...
YARIŞMAYA VAR MISIN, ROEL?
PEKİ, SAYMAYA BAŞLA...
BAŞLAYIN...
...ONBEŞ... ONALTI...
...ONSEKİZ... ONDOKUZ...
DAHA HIZLI, HANS... HADİ...!
BU KADARI FAZLA DEĞİL Mİ?
YO, HAYIR... BİR ŞEY OLMAZ.
...YIRMİBİR... ...YIRMİİKİ...
DAHA HIZLI, HANS!
YETİŞİYOR SANA!
HAYDİ, GAYRET!
KRRAK!
AAH
HANS'IN AYAKLARI ÖNE DOĞRU GİDİNCE, AĞIRLIK AŞAĞI DÜŞTÜ...
BOM!

GEÇ KALDIN... MERAK ETTİM!
BURADA OLDUĞUMU KİM SÖYLEDİ?
BİLİYORDU...ÇÜNKÜ O DA BU İŞİN İÇİNDE!
EN SON UĞRADIĞIN MÜŞTERİ, BURAYA GELECEĞİNİ SÖYLEDİ.
İNANMIŞ GÖRÜNEYİM.
YOLUMU KESTİLER...SONRA DA SOPALARLA VURDULAR..!
AMAN TANRIM! BU KORKUNÇ BİR ŞEY..! BU DA NE BÖYLE?
MİNİBÜSTEKİ HASARI GÖRDÜ...
NE OLMUŞ BU MİNİBÜSE? NELER OLDU, BARGER?
ONLARDAN KAÇARKEN, KÜÇÜK BİR KAZA GEÇİRDİM..!
KÜÇÜK BİR KAZA, ÖYLE Mİ? BU ZARARI SEN ÖDEYECEKSİN DELİKANLI... ANLAŞILDI MI?!
SANA BİR İYİLİK YAPABİLİRİM... EĞER VIGILANTE'DE OYNAMAYI KABUL EDERSEN, ZARARI BEN KARŞILARIM. SALON OLAYINI DA UNUT!
BARGER TRANSPORTEN
TAMAM... ŞİMDİ KENTE GİDİP...
...ARAŞTIRACAĞIM!
KAHRETSİN! ÇOK İNATÇI BİR ÇOCUK!
ARAŞTIRABİLECEĞİ BİR TEK YER VAR... ORASI DA BELEDİYENİN SPOR TESİSLERİ..!
27

AĞIRLIK BACAKLARININ ÜZERİNE DÜŞTÜ! KALDIRMAMA YARDIM EDİN!
AAH...!
OLAMAZ!
BİR KAZA!
BEN SANA SÖYLEMİŞTİM...!
ÇEKİL ÖNÜMDEN!
TAMAM...YAVAŞÇA KALDIRIN... DİKKAT EDİN!
HMM... KANAMA YOK... KIRILMIŞ OLABİLİR... HEMEN BİR DOKTOR ÇAĞIRMALIYIZ...!
ŞU NUMARAYA TELEFON ET! DOKTORA OLANLARI ANLAT VE HEMEN GELMESİNİ SÖYLE!
SENİ UYARMIŞTIM...BU KADARI FAZLA DEMİŞTİM!
HİÇ BİR ŞEY OLMAYACAĞINI SÖYLEMİŞTİN...!
BU ALETLERİN HEPSİ, DAHA YENİ KONTROLDEN GEÇTİ, BEYLER!
ONLARI UYARMALIYDIN! OLANLARDAN SEN SORUMLUSUN!
EVET... BU KAZADAN SEN SORUMLUSUN!
AMA BEN...
AH, İŞTE DOKTOR GELDİ!
BİR AMBULANS ÇAĞIRDIM. İHTİYACIMIZ OLABİLİR...

ARABA HIZLA UZAKLAŞTI...
ROEL YAVAŞÇA DOĞRULUYORDU...
İÇLERİNDEN BİRİNİN SESİNİ TANIDIM... KARNINA VURDUĞUM O ADAM, USTABAŞIYDI...!
HEPSİNİN BARGER'İN ADAMLARI OLDUKLARINA EMİNİM! BU SOPAYA İHTİYACIM OLABİLİR...!
BENİ KORKUTMAĞA ÇALIŞIYORLAR!.. HANS'IN BAŞINA GELEN OLAYDAN, ONLAR SORUMLU... BİLİYORUM!
BİR ARABA... GERİ GELİYORLAR!
YOLU KAPATIYORLAR!
AMA BU KEZ SİLAHIM VAR!..
ROEL!.. ROEL, BENİM!
NE? BARGER!.. ONUN NE İŞİ VAR BURADA?
26

NE İSTİYOR-SUNUZ?
ADAMLAR KONUŞ-MUYORLARDI. BİR-DEN...
BONK!
IS-KA!
AMA BU DEĞİL!
BİR SOPA BULMA-LIYIM!
BİRİ, ROEL'İN SIRTINA ÇOK SERT VUR-DU...
AAAH!
ROEL GERİYE DÖNDÜ...
AL!
AAH!
ROEL TEK BAŞINAYDI. ONLAR İSE DÖRT Kİ-ŞİYDİLER...
ACIMASIZCA VURUYOR-LARDI...
AMA O, PES ETMİYORDU...
AHAUW!
BUNU KOLAY UNUTMA-YACAK!
BU KADARI YETER...!
AAH...! KAR-NIIM...!

KÖTÜ GÖRÜNÜYOR...SENİ HASTANEYE GÖTÜRÜP, ORADA BACAĞININ RÖNTGENİNİ ÇEKECEĞİM.
HANS HASTANEYE KALDIRILIRKEN, ARKADAŞLARI DA ÜZGÜNDÜLER...
BİR KAÇ GÜN HASTANEDE KALACAKSIN...
VE SONRA...
SEN NE BİÇİM ANTRENÖRSÜN? BİR OYUNCUN RAKİP TAKIMA GEÇTİ... BİRİ HASTANEYİ BOYLADI!..
YETER ARTIK!...
KENDİMİ SAVUNACAK DEĞİLİM!.. GÖREVİMDEN İSTİFA EDİYORUM!.. RAHATLADIN MI ŞİMDİ?!
BU KEZ ÇOK İLERİ GİTTİN!..
BIRAK GİTSİN! KURTULDUK ONDAN!..
ANTRENMAN BİTMİŞ, HERKES EVİNE GİDİYORDU...
KİMSE BU KAZANIN NASIL OLDUĞUNU MERAK ETMEDİ...
AYAK TAHTASI İYİ TUTTURULMAMIŞTI...
ÜSTELİK BU, DİĞERİNDEN DAHA KISA!..
SALONUN KAPICISI GELİYORDU.
HERKES GİTTİ, DELİKANLI... BİRAZDAN KAPAYACAĞIM.
TAMAM, GİDİYORUM...
AMA YARIN YİNE GELECEĞİM..!
İÇERİYE GİRDİĞİMDE BARGER'LE ADAMI NE YAPIYORLARDI? ONLARI SUÇLAMAK İÇİN KANIT BULMALIYIM!

ERTESİ SABAH...
GAZETELERİN İLK SAYFASINDA ANTRENÖRÜNÜZDEN SÖZ EDİLİYOR. NELER OLUYOR?
DUR, BİR BAKAYIM...
ADAMI YERİN DİBİNE GEÇİRMİŞLER...
BU GAZETELERİN HER ŞEYLERİ DEDİKODU...!
TALİHSİZ BİR ANTRENMAN...!
LEIDRICHT'İN DÜNKÜ ANTRENMANINDA ÜNLÜ OYUNCU HANS SAKATLANDI... KAZADAN ANTRENÖR BASTERMANN SORUMLU TUTULUYOR!
BU OLAYDAN SONRA BASTERMANN'IN İŞİ BİTİK...
HİÇ TE ÖYLE DEĞİL, BABA!
HAKLISIN... KİMSE İŞ VERMEZ ONA!
BARGER NE DEMİŞTİ? "BASTERMANN YAKINDA KENDİ İSTEĞİYLE GELECEK!..." ŞİMDİ ANLIYORUM... AŞAĞILIK HERİFLER!
MERHABA, ROEL... ANTRENMAN NASIL GEÇTİ?
O KAZA BENİM BAŞIMA DA GELEBİLİRDİ...!
BARGER'S
TRANSPORTE
SENİ SEFİL KÖPEK! DÜN SPOR MERKEZİNDE NE ARIYORDUN? O ALETLERİ SEN BOZDUN, HA?!
HEY... DUR! ÇILDIRDIN MI?!
SENİN YÜZÜNDEN HANS ŞİMDİ HASTANEDE!
DUR! YAPMA!
BIRAKIN BENİ!
HEY!
SALONDAKİ ALETLERİ BİZİM BOZDUĞUMUZU SÖYLÜYOR!
NE?
SEN NELER SAÇMALIYORSUN, DELİKANLI?.. BUNA İNANACAKLARINI MI SANIYORSUN?
SİZ YAPTINIZ BUNU!

İŞTE GEÇİYORLAR!..
ONLAR GERİ DÖNMEDEN, BAŞKA BİR YERE SAKLANAYIM!
ROEL YARIM SAAT BEKLEDİ...
YOKSA CAYDILAR MI?
ARTIK ORTAYA ÇIKABİLİRİM... TEHLİKE GEÇTİ!
BENİ BEKLİYOR OLABİLİRLER... IŞIKLARI YAKMAMALIYIM. AMA IŞIKSIZ DA ÖNÜMÜ GÖREMİYORUM!
AMAÇLARI, BENİ SUSTURMAK!.. KAZANIN NASIL OLDUĞUNU YALNIZ BEN BİLİYORUM!
LANET OLSUN! ORADALAR!..
ROEL DİREKSİYONU SOLA ÇEVİRDİ...
PUSUYA YATMIŞLAR!
APTAL KAFAM!.. BURADA OLDUKLARINI BİLMİYORDUM. ŞİMDİ NE YAPACAĞIM?
DÖRT KİŞİLER... ELLERİNDE SOPALAR VAR!

BURADA KAVGA İSTEMİYORUM, TAMAM MI? HAYDİ... HERKES İŞİNİN BAŞINA!
BENİ SUSTURMAK İSTEYECEKLERDİR... DİKKATLİ OLMALIYIZ!
ONLARA HİÇ BİR ŞEY SÖYLEMEMELİYDİM... HATA YAPTIM...!
AKŞAM, ROEL SON PARTİ MALI GÖTÜRÜYORDU...
AKASYA YOLUNUN SONUNDAKİ EVE GİDECEKSİN. ORADAN BİRKAÇ KOLİ GELECEK.
AMA ORADA KİMSE YAŞAMIYOR Kİ..?!
ARABAYI GARAJA ÇEKİP YÜKLEYECEKSİN...!
TAMAM... ANLADIM.
ÇOK GARİP!.. NEDEN BURAYA GELMEMİ İSTEDİLER ACABA?
GELDİK... İÇİMDEKİ DUYGU, BURADA BİR ŞEYİN YOLUNDA GİTMEDİĞİNİ SÖYLÜYOR...! NEYSE...

ELLERİNE GEÇMEMELİYİM... EĞER ÖNÜME GEÇERLERSE...
BENİ DURDURUP ÖLDÜRÜRLER!
BU KARANLIKTA NEREYE GİDECEĞİMİ DE BİLMİYORUM!..
YOL SAĞA DOĞRU DEVAM EDİYOR...
AMA BEN SAĞA SAPACAĞIM!
UMARIM BEKÇİ BENİ GÖRMEZ!
BARGER'IN DE GÖZÜNE GÖRÜNMEMELİYİM..!
BURADA BEKLEYECEĞİM..!

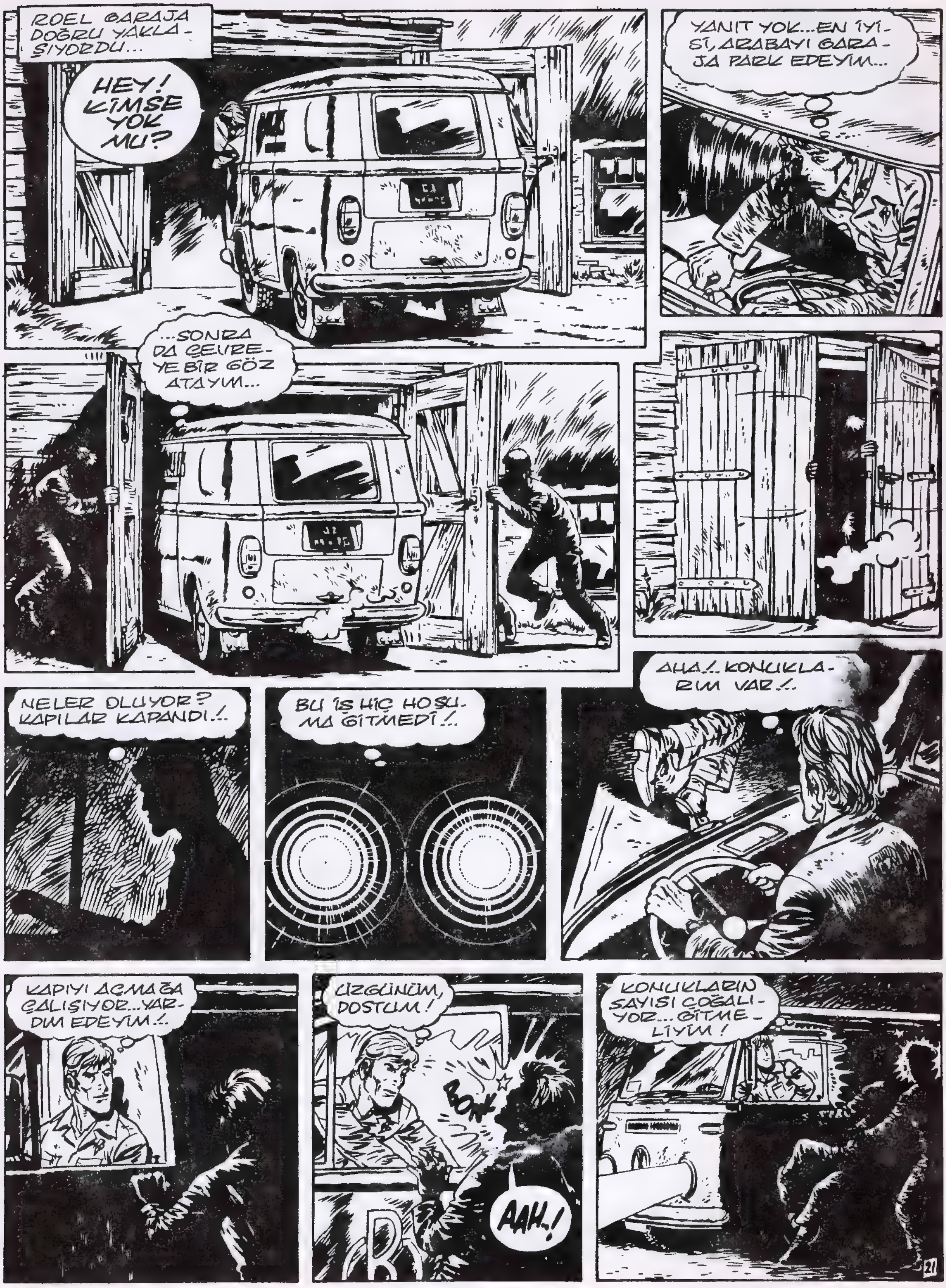
ROEL GARAJA DOĞRU YAKLAŞIYORDU...
HEY! KİMSE YOK MU?
YANIT YOK... EN İYİSİ, ARABAYI GARAJA PARK EDEYİM...
...SONRA DA ÇEVREYE BİR GÖZ ATAYIM...
NELER OLUYOR? KAPILAR KAPANDI!..
BU İŞ HİÇ HOŞUMA GİTMEDİ!..
AHA!.. KONUKLARIM VAR!..
KAPIYI AÇMAĞA ÇALIŞIYOR... YARDIM EDEYİM!..
ÜZGÜNÜM, DOSTUM!
BONK
AAH..!
KONUKLARIN SAYISI ÇOĞALIYOR... GİTMELİYİM!
21

HOŞÇA KALIN!
KAPIYI KENDİM AÇACAĞIM!
BARGER'S TRANSPORTEN
KRRRR
İŞTE BU KADAR!.
MİNİBÜSÜN ARKASI HASAR GÖRDÜ...AMA KURTULDUM!
OO...İZLİYORLAR MI BENİ?!.
RDEL GAZA BASIYORDU...
BUNUN BİR TUZAK OLDUĞUNU ANLAMALIYDIM... AMA KİM OLDUKLARINI GÖREMEDİM ŞU İTLERİN!
EVET...İZLİYORLAR! ONLARDAN KURTULMALIYIM!.
ARAYI KAPATIYORLAR.. NEREDEYSE YETİŞECEKLER!.

BUCK ROGERS

1929/1967 – Birleşik Devletler
Yazan: Phil Nowlan
Çizen: Dick Calkins
Yayıncı: National Newspaper Syndicate

Buck Rogers, Amerikan çizgi roman tarihindeki ilk büyük bilimkurgu kahramanıdır. Amerikan ordusunda üsteğmen ve pilot olan Rogers, ülkesini Moğolların saldırısından korumak isterken XXV. yy.'ın milli kahramanı oluverir ve güzel Wilma'yla birlikte görevden göreve koşar: Mars'a gidip Killer Kane ve çekici suç ortağı Ardala'yla dövüşür; uzay korsanlarının hakkından gelir... Bu ünlü bilimkurgu dizisi, çağının birçok klişesini de taşımaktaydı: Dev uzay gemileri ve kavgacı Marslılar bunlardan en belirgin olanlarıdır.

Çizer Calkins'in oldukça doğal bir çizgisi vardır, ancak fütüristik resimleri bugün için gülünç sayılabilir. Öte yandan Calkins'in ortaya koyduğu performans, 20'li yıllarda yeterince etkileyici kabul edilmekteydi. Strip, ilk defa 7 Ocak 1929'da yayınlandı. Phil Nowlan, senaryoyu Armaggedon 2419 AD isimli kendi romanından uyarlamıştı. Calkins'ten sonra birçok ressamın diziye katkısı oldu. Bunların arasında Dick Yager'i, Anderson'u ve George Tusca'yı da sayabiliriz.

Buck Rogers daha sonra comic-book olarakta yayınlandı. Burada çizimleri Frank Frazetta yaptı. Dizi ayrıca radyoya ve 1939'da Buster Crabbe tarafından sinemaya uyarlandı.

* Buck Rogers, çizgi roman ve TV dizisi kahramanı olarak Türkiye'de tanınmaktadır.

BUDDY LONGWAY

1972 – Belçika
Yazan – Çizen: Derib
Yayınevi: Editions Du Lombard

Bu çizgi romanda, yalnız bir avcı olan Buddy Longway kendi öyküsünü anlatır. Öykü, bizi XIX. yy.'ın ortasına, Batı Amerika'nın uçsuz bucaksız ovalarına götürür. Burada eskiden çok çekindiği kızılderilileri sevmesini öğrenir ve onlardan biriyle, kendine iki çocuk verecek olan Chinook'la evlenir. Çocukları Kathleen ve Joremy, geçen zamanla birlikte, sorunlar ve serüvenler arasında büyürler. Öte yandan Buddy'nin bir kızılderiliyle olan evliliği, yaşamı daha da güçleştirmiştir çünkü aynı anda hem kendi ırkına, hem de dostu kızılderililere karşı verdiği mücadele onu çok yorar.

Çizgi romanda her ne kadar Fransız-Belçika ekolünün izleri olsa da, Derib'in kendine has grafik anlayışı Buddy Longway'in orijinal bir eser olmasına yol açmıştır. Dizinin orijinalitesi sadece çizgi anlayışından kaynaklanmaktadır. Konu bakımından bir tür "ekolojik western" olması ve uzmanlar tarafından bir aşk ve doğa ilahisi olarak nitelendirilmesi de bu yönde olumlu bir etkendir. 1972'de Tin Tin'le başladığı yayın hayatına 1974'de çıkan ilk albümüyle devam etmiştir.

* Türkiye'de yayınlanmamıştır.

BUFFALO BILL

1946/1964 – Fransa
Yazan: Anonim
Çizen: René Giffey
Yayınevi: Editions Mondiales

William Frederick Cody ya da diğer adıyla Buffalo Bill, çizgi roman sanatçılarını doğuştan etkileme yeteneği olan bir karakterdir. Ancak bu sanatçılardan sadece biri, René Giffey, Buffalo Bill'i tüm dünyaya tanıttı. Giffey bu diziyi 1945'da, "Tarzan" adlı haftalık dergide yaratmıştı. Dizi daha sonra "Intrépide" dergisine geçti ve 1960'da sona erene dek orada yayınlandı. Gerçekten yaşamış olan William F. Cody'nin aksine; Giffey'in kahramanı, kızılderilileri çok seven ve sadece hayatta kalabilmek için Buffalo avlayan biridir. Önceleri anonim olan senaryolara, daha sonra Herisson, Alvigrac ve Capela da katkıda bulunmuştur.

Bir de İtalyan Buffalo Bill'i vardır ve tek (f) ile yazılması bir yana bu kahraman, orijinal Codey karakterine daha yakındır. Bu çizgi romanı 1951-1964 yılları arası "l'Intrepido" dergisinde çizen kişi Carlo Cassio idi.

Bir başka Buffalo Bill ise, Fred Meagher'in 1953-1954 yılları arasında ABD'de yayınladığı bir comic strip kahramanıydı.

* Bizde yayınlanmış olan Buffalo Bill, Fransız kaynaklı olanıdır.

CAPITAINE APACHE

1975 – Fransa
Yazan: Roger Lecureux
Çizen: Norma
Yayınevi: Éditions Vallant/VMS

1860'a doğru, Amerika'daki iç savaş "mavi" ve "gri" arasında sürüp giderken, toprak kavgası da beyaz ve kırmızı renkleri karşı karşıya getiriyordu. Kolarado'da, kızılderili güzeli Iowa'yla cesur Okada, bu savaşta kızılderililerin tarafını seçer ve halkını katledenlere göz yumanlara karşı savaşmasını öğrenir. Bu orijinal ve dokunaklı western, ırkçılığa ve haksızlığa karşı hümanist bir belgedir.

100'den fazla tam maceraya sahip olan dizi, 1975'den beri haftalık Pif dergisinde yayınlanmaktadır. "Capitaine Apache" ismi maceralarda hiç geçmemektedir ve bu ismi sadece yazar ve okurları bilmektedir. Devamlı olarak ileriki serüvenlerde ismin anlamının açıklanacağı söylense de hâlâ gizini korumaktadır. Dizinin çizeri Norma bir bayan ressamdır ve Giraud'dan etkilenmiş bir çizgisi vardır.

* Capitaine Apache sonradan kapanan Hürriyet Çocuk Dergisi tarafından "Kaptan Apaş" adıyla yayınlanmıştır.

CAPITAN MİKİ
(Yüzbaşı Tommiks)

1951-1967 – İtalya
Yazan – Çizen: Essegesse Stüdyosu
Yayıncı: Daim Press

Türkiye'de Tommiks adıyla tanınan Capitian Miki, savaş sonrası İtalyan çizgi romanının en ünlü isimlerinden biridir. Strip formatlarına uygun olarak hazırlanan Capitain Miki, İtalya'da fasiküller halinde yayınlandı. 1967'de yayını sona erdiğinde tam tamına 825 haftalık baskı yapmıştı. Sartoris, Guzzan ve Sinchetto adlı üç çizerden kurulu Essegesse Stüdyosu, son sayıları Del Principe, Bighotti ve Medici'yle yardımlaşarak hazırladı. Çok süratli bir yayın ritmine rağmen Essegesse, realizm ve eğlendiriciliğin birbirini çok güzel tamamladığı, özenli bir çalışma ortaya koydu.

Miki, 1835 ve 1840 yılları arasında Amerika'da yaşayan 15 yaşında bir rancerdir. Nevada'nın göbeğinde, Kanada sınırı yakınındaki Coulver Kalesi civarında düzeni sağlamakla görevlendirilmiştir. İki alkolik karakter, Doppio (Konyakçı) ve Salasso (Doktor), her macerasında ona eşlik ederler. Bu ikili, bir yandan kendilerini sürekli komik olayların göbeğinde bulurken; diğer yandan da arkadaşları Miki'nin yardımına koşmaktan geri kalmazlar. Ayrıca hepsinin ortak bir düşmanı vardır: Rancerlerden intikam alma hevesiyle her seferinde yeni-

Brick 1933 nisanında, senarist William Ritt tarafından, ressam Clarence Gray için yaratıldı. Ritt'in sarışın, güçlü ve etrafı güzel kadınlarla çevrili kahramanı, Gray tarafından temiz ve keskin çizgilere kavuşunca yer yerinden oynadı ve tüm zamanların en başarılı bilimkurgu serilerinden biri olan Brick Bradford, büyük bir sükse yaparak çizgi roman dünyasına girdi. 1934 yılında dizi, gazete sayfalarının vazgeçilmez stripi olmuştu bile. 1948'de Columbia 15 filmlik bir dizi hazırladı. 1952'de Gray'in yerine diziyi resimlemeye başlayan kişi Paul Norris'di. Nitekim Gray 5 yıl sonra öldü. Norris'in çabalarına rağmen, yeni senaristler yüzünden dizi fantastik özelliğini yitirerek tamamen bilimkurguya yöneldi. Her şeye rağmen Brick Bradford, bilimkurgu-fantastik çizgi romanın temel taşlarından biri olmuştur ve ilk senaryolarının orijinalliği ve çarpıcılığı bizi bugün bile etkilemektedir.

* Brick, Türk çizgi romanseverlere oldukça yabancıdır.

BROOM HİLDA

1970 – Birleşik Devletler
Yazan-Çizen: Russel Myers
Yayıncı: Chikago Tribune/New York News Synd.

Ortaçağı anımsatan belirsiz bir çağda, bilinmeyen bir ülkede yaşayan çirkin bir cadı: İşte size Hilda. Sempatik bir filozof olan cinin ismiyse Irwin'dir. Gaylord da diğer bir karakterdir. Bu üçünden meydana gelen Broom Hilda adlı strip, şimdileri Amerika'da moda olan komik ve entelektüel çizgi romanlar sınıfının seçkin bir üyesidir.

Broom Hilda, 1970'de Chikago Tribune gazetesinde yayınlanmak üzere Russel Myers tarafından yaratıldı. Myers'a esas ilham veren kişi ise ünlü Eliot Caplin olmuştu.

Myers, yeni kuşak Amerikan çizerlerinin bir üyesi olmasına karşın kendine 20'li yılların büyük dizilerini örnek almıştır. Bunun etkilerini çizimlerindeki taramaların çokluğundan ve dekorların hazırlanışındaki özenden anlamak mümkündür.

* Bu şahane dizi daha bizde yayınlanmamıştır.

BRUCE J. HAWKER

1976–Belçika Yazan-Çizen: William Vance
Yayıncı: Editions Du Lombard

Haftalık kadın dergisi "les Femmes d'Aujourd'hui" teğmen Bruce J. Hawker'ın ilk serüvenini 1976'da yayınladı. Adı geçen dergi birçok çizgi romanı meşhur etmesiyle tanınmıştı. Bu da, Hawker'ın kısa sürede ün kazanmasında önemli rol oynadı.

Dizideki olaylar 1800'de geçer. Haksız yere vatana ihanetle suçlanan genç denizci, teğmen Hawker'ın kendini temize çıkarmak için verdiği mücadele dizinin temelini oluşturur. Kadın karakterlerin çokluğu hemen göze çarpmaktadır. Güzel çingene Rawena ve sarışın casus Diana, genç teğmene İngiliz nişanlısını unutturacak denli yakındırlar.*

Bruce J. Hawker diğer çizgi roman kahramanlarına benzemez. O sadece insanlara karşı değil, dizinin gerçek kahramanına karşı da mücadele vermek zorundadır, yani okyanusa. Usta çizer Vance, dizinin başarısı için gerçekten çok çalışmıştır. Hatta serinin albümleri çıkacağı zaman, daha önce haftalık kadın dergisinde yayınlanan kareleri yeniden çizmiştir. Tüm bunları, okuyucu albümlerin büyük boy sayfalarından tam anlamıyla yararlanabilsin diye yapmıştır.

İlk üç albümü tek başına hazırlayan Vance, 1986'da Paul Duchateau'yu kendine asistan olarak aldı.

* Teğmen Hawker'ın serüvenleri bizde hiç yayınlanmadı.

BRUNO BRAZIL

1967/1983–Belçika
Yazan: Louis Albert
Çizen: William Vance
Yayıncı: Editions du Lombard

1967'de haftalık Tin Tin'de yayınlanan tam macera öyküler, ajan Bruno Brazil'in ilk defa tanınmasını sağladı. Bu çizgi romanın her geçen gün daha da ünlenen serüvenlerini Louis Albert ve Greg beraber yazdılar. Bruno Brazil, ilk sayılarda kendi komando grubunu kurmaya çalışan bir ajanı canlandırıyordu. Caiman adını verdiği grubu kısa sürede kuran Bra-

C

1976 ve 1979 yılları arasında Candy, TOEI tarafından gerçekleştirilen yüz on beş bölümlük bir çizgi film dizisine de konu olmuştur.

* Candy'nin çizgi filmleri Türk TV'sinde uzun süre gösterilmiştir.

CANDY
(Şeker Kız)

1971-1974–Japonya
Yazan: Mizuki
Çizen: Igarashi
Yayınevi: Kodansha Comics

Japonya'da çizgi romanlar, hayal bile edilemeyecek tirajlara ulaşır ve Candy, bu ülkedeki gençliğe yönelik basının en ünlü kahramanıdır. Chicago'daki bir aile tarafından evlat edinilen Candy, orada Terry'nin arkadaşı ve bakıcısı olur. Zaman ilerler ve beraber büyüyen iki genç birbirlerine âşık olurlar. Ama bir yandan evliliklerini tehlikeli bir biçimde önlemeye çalışan kötü kalpli Susan'la da uğraşmaları gerekir. Kısacası Candy, tüm Japon yapıtları gibi melodramik bir temaya sahiptir. Mikuzi ve Igarashi'nin imzalarını taşıyan Candy dizisinin tamamı, üç bin sekiz yüz doksan iki sayfadan oluşmaktadır. Candy'nin yer yer dramatik ve güzel sahnelerden oluşmuş temiz bir çizgisi vardır.

BUGS BUNNY

1942 – Birleşik Devletler
Yayıncı: Newspaper Enterprises Association/Warner Bross

Havuç meraklısı uyanık tavşan ilk olarak 1939'da çizgi film kahramanı olarak ortaya çıktı ve dizinin başarısı üzerine çizgi romana adapte edildi. Bu uyarlama yapıldığında takvim 1942'yi gösteriyordu.

"Bugs Bunny"nin resmedilmesinde birçok çizerin emeği geçti: Fallberg, McKimpson, Stoffel, Armstrong ve Jack Taylor'dan oluşan ekibin en ünlü ressamı Ralph Heimdahl idi. 1948'de de Taylor'un yazıp, Heimdahl'ın resimlediği günlük stripler yayınlanmaya başladı.

Ayrıca 60-70'li yıllarda 22 sayfalık comic-book formlarında yayınlanan Bugs Bunny'nin yeni bir dizisi de 1990 yaz aylarında çıkmıştır.

* Bizde sadece çizgi film olarak tanınmaktadır.

BUSTER BROWN

190/1920 – Birleşik Devletler
Yazan-Çizen: Richard F. Outcault
Yayıncı: New York Herald

Buster, telefonu, uşakları ve kaloriferi olan büyük bir burjuva evindeki tek çocuktur (yüzyılın başında, tüm bunlar lüks sayılmaktaydı). Ailesinin bir otomobili vardır ve onu sık sık Amerika ve Avrupa'da dolaştırırlar. Bu küçük ve tatlı şeytanın tarihteki ilk çizgi roman kahramanı olduğu hatırlandığı zaman, tüm bu ayrıntıların aslında ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. İlk ortaya çıkışını 4 Mayıs 1902'de "New York Herald"ın büyük ve renkli sayfalarında yaptı. Yaratıcısı Richard F. Outcault, daha önce yarattığı "Yellow Kid" tipiyle zaten tanınan bir sanatçıydı. Buster Brown'un her macerasında yanında olan; akıllı ve konuşabilen bir köpeği vardır: Tige. İyi bir ailede yetişen Buster sürekli olarak ailesini kızdıran oyunlar oynar. Poposuna yediği şamarlara rağmen uslanmaz ve büyük bir gönül rahatlığıyla aynı muzurlukları tekrarlar.

Outcault, 1906'da "New York World"e girdi ve Buster Brown serisini orada sürdürdü. Ama eski gazetesi "Herald", anonim ressamlara çizdirdiği diziyi 1910'a dek yayınlamaya devam etti. Daha sonra, kendini resim sanatına adamak tutkusuyla, Outcault Buster Brown'u bıraktıysa da "World", kahramanın eski maceralarının tekrar baskılarını yayınladı. Ressam ayrıldığında yıllardan 1920'ydi ve bu "tekrar baskı" işi 1926'ya dek sürdü. Buster Brown, Amerika'dan Avrupa'ya çok çabuk geldi ve daha 1902'de Fransa baskılarını yaptı.

* Yurdumuzda hiç yayınlanmamıştır.

zi'in adamları ise öldürücü kamçısıyla, güzel Whip Rafale, Big Boy Lafayette ve çelik yoyosu, Bruno'nun kardeşi Billy ve emekli asker Gaucho Morales idi. Sonraki maceralar boyunca Bruno, güzel bir Fransız kızı olan Gina'yla evlendi; Taylandlı bir çocuğu evlat edindi ve en iyi arkadaşlarının göz göre göre ölüşüne şahit oldu. Bruno Brazil, 9 büyük serüven ve birkaç tane de küçük maceradan sonra, 1983'te çizgi roman dünyasına veda etti.

Bruno Brazil aslında o sıralar altın çağını yaşayan James Bond'un bir kopyasıydı. Ama James Bond'dan farklı olarak, hümanizmin ön plana çıkmasıyla kendine has bir hava kazandı. Ressam Vance'ın çizgileri başlıca iki özellik taşıyordu: Bir yandan dekorlardaki olağanüstü gerçekçilik, öte yandan da karakterlerin karikatürize edilerek çizilmesi. Şok yaratan şiddet sahneleri ve caiman comandolarının bazılarının trajik ölemleri Bruno Brazil'e orijinal ama akıcılıktan uzak bir hava vermiştir.

* Brazil'in maceralarının büyük bir bölümü on ayrı albümde toplanmış ama Türkiye'de hiçbiri yayınlanmamıştır.

BUCK DANNY

1947 – Belçika
Yazan: Charlier
Çizen: Victor Hubinon
Yayınevi: Dupuis

1941'de üç işsiz Amerikalı genç Amerikan Hava Kuvvetleri'ne yazıldılar. Birkaç gün sonra da kendilerini Pearl Harbor savaşının içinde buldular. Böylece genç yüzbaşı Buck Danny, kızıl saçlı Sonny Tuckson ve asık yüzlü Tumbler pilotluk kariyerlerine ve kendilerini 90'lı yıllara kadar getiren çizgi roman kahramanlığına başlamış oldular. Kahramanlıklarla dolu Pasifik Savaşı sonrası üç kahraman, kısa süreli de olsa sivil hayata döndüler ve birkaç serüven de Orta Doğu'da yaşadılar. Sonra yeniden orduya yazılıp soğuk harp döneminin aktif tanıklığını yaptılar. Bu arada Lady X adındaki bir casusun da hakkından gelen Buck Danny ve arkadaşları daha birçok havacılık destanı yarattılar.

Yazar Charlier'nin senaryoları Amerikan Hava Kuvvetleri'ndeki günlük hayatı en ufak ayrıntısını es geçmeden yeniden yaratmıştır. Tabii bunu, eğlence öğesini eklemeyi unutmaksızın başarmıştır. Maceralar ilerledikçe kahramanlarımızın statüleri de değişmiştir, örneğin Buck Danny albay olmuştur. Charlier ve Hubinon kendileri de pilot olduklarından, işin içine hiç politika karıştırmadan, Buck Danny'yi ünlü yapmakta zorlanmamışlardır. Hubinon başta, Amerikalı çizer Caniff'ten etkilense de, her yeni macerasında kendini aşmasını bilmiş ve kendine has bir stil edinmiştir. Hubinon'un başka bir yönü de detayları doğru çizebilme kaygısıdır ve bu da ortaya çizgi romanlarda az rastlanan bir realizm koymuştur.

* Bu dizi, ülkemizde çok tanınan Yüzbaşı Volkan'a gerek çizgi, gerek konu olarak kaynak olmuştur